

Vliv bezpečnostní situace na aktivní cestovní ruch Egypta

Vysoká škola polytechnická Jihlava

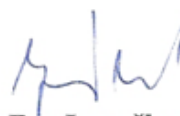
Tolstého 16, 586 01 Jihlava

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce:	Klára Drahošová
Studijní program:	Ekonomika a management
Obor:	Cestovní ruch
Název práce:	Vliv bezpečnostní situace na aktivní cestovní ruch Egypta
Cíl práce:	Na základě charakteristiky bezpečnostní situace v Egyptě od 90. let minulého století až po současnost a rozboru reakcí příjezdového cestovního ruchu na tento vývoj, bude zhodnocen vliv bezpečnosti na aktivní cestovní ruch Egypta.

Schliexbierová

Mgr. Iva Schliexbierová
vedoucí bakalářské práce

RNDr. Eva Janoušková, Ph.D.
vedoucí katedry
Katedra cestovního ruchu

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ .

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje AZ, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **souhlasím** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom/a toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne 3. května 2012

.....
Podpis

Tímto děkuji své vedoucí bakalářské práce paní Mgr. Ivě Schlixbierové za cenné připomínky a rady při jejím vypracovávání a ostatním lidem, kteří mě po celou dobu mého studia psychicky podporovali a neztráceli se mnou trpělivost.

Velké díky také patří mému manželovi za přínosné diskuse nad tématem a pomoc při hledání materiálů k práci.

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Katedra cestovního ruchu

Vliv bezpečnostní situace na aktivní cestovní ruch Egypta

Bakalářská práce

Autor: Klára Drahošová

Vedoucí práce: Mgr. Iva Schlixbierová

Jihlava 2012

Abstrakt

DRAHOŠOVÁ, Klára: Vliv bezpečnostní situace na aktivní cestovní ruch Egypta. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava. Vedoucí práce: Mgr. Iva Schlixbierová. Stupeň odborné kvalifikace: bakalář. Jihlava 2012. 54 stran.

Bezpečnost je jednou ze základních podmínek vzniku a rozvoje cestovního ruchu. Vlivem špatné bezpečnostní situace, např. kvůli teroristickým útokům nebo vojenskému konfliktu, získá postižená lokalita u potenciálních turistů pověst nebezpečné destinace, což může vyvolat pokles turistických příjezdů do země. Cílem práce je, na základě charakteristiky bezpečnostní situace v Egyptě od 90. let minulého století až po současnost a rozboru reakcí příjezdového cestovního ruchu na tento vývoj, zhodnotit vliv bezpečnosti na aktivní cestovní ruch Egypta.

Klíčová slova: bezpečnost, cestovní ruch, Egypt, Blízký východ, terorismus, válka

Abstract

DRAHOŠOVÁ, Klára: Impact of security situation on inbound tourism of Egypt. Bachelor thesis. Polytechnic College Jihlava. Supervisor: Mgr. Iva Schlixbierová. Degree of qualification: Bachelor. Jihlava 2012. 54 pages.

Security is one of the basic development factors of tourism. Location affected by a bad security situation, for example due to terrorist attacks or military conflict, obtained from potential tourists a reputation as a dangerous destination, which may result in decrease of tourist arrivals to the country. The objective of this study is to evaluate impact of security on inbound tourist flows to Egypt based on characteristics of security situation in Egypt from the 90's to the present and on analysis of the reactions of inbound tourism to this development.

Keywords: security, tourism, Egypt, Middle East, terrorism, war

Obsah

Obsah	8
Úvod	10
1 Cestovní ruch a jeho význam.....	12
1.1 Systém cestovního ruchu.....	12
1.2 Historický vývoj cestovního ruchu	13
1.3 Geografie cestovního ruchu	14
2 Lokalizační faktory rozvoje a rozmístění cestovního ruchu v Egyptě.....	16
2.1 Vymezení studované oblasti	16
2.2 Přírodní podmínky	17
2.2.1 Reliéf a morfologické poměry	17
2.2.2 Klimatické poměry	19
2.2.3 Hydrologické poměry	19
2.2.4 Biosféra	20
2.3 Společenské podmínky a atraktivita	21
2.3.1 Kulturně historické památky.....	21
2.3.2 Kulturní zařízení a společenské akce.....	26
3 Selektivní (stimulační) faktory rozvoje cestovního ruchu v Egyptě	27
3.1 Politické faktory	27
3.2 Demografické faktory	29
4 Realizační podmínky rozvoje a rozmístění cestovního ruchu v Egyptě	30
4.1 Materiálně technická základna cestovního ruchu v Egyptě	30
4.1.1 Hotelové řetězce	30
4.1.2 Vývoj počtu hotelů a jejich prostorové rozmístění	31
4.2 Doprava	32
4.2.1 Letecká doprava	32
4.2.2 Silniční doprava	33

4.2.3	Železniční doprava.....	33
5	Vývoj politické situace s ohledem na bezpečnost Egypta	34
5.1	Vnitřní hrozby	34
5.1.1	Terorismus	35
5.1.2	Arabské jaro	36
5.1.3	Další rizika spojená s pobytem turistů v Egyptě.....	37
5.2	Vnější hrozby	38
5.2.1	Válka v Perském zálivu	38
5.2.2	Teroristický útok 11. září 2001	38
5.2.3	Válka v Iráku	39
6	Analýza vývoje příjezdového cestovního ruchu v Egyptě od 90. let 20. století 40	
6.1	Vývoj v 90. letech 20. století	40
6.2	Vývoj v prvním desetiletí 21. století	45
6.3	Vývoj v roce 2011	50
	Závěr	53
	Seznam použité literatury	55

Úvod

Vnímání pocitu bezpečí a existenčních jistot jsou podle Maslowovy pyramidy lidských potřeb druhými nejvýznamnějšími potřebami hned po fyziologických potřebách. Bezpečnost je tedy jedním ze základních předpokladů pro plynulý rozvoj cestovního ruchu. To že je spojení mezi bezpečností a cestovním ruchem velice úzké se naplno ukázalo zejména po teroristických útocích na USA v září 2001. I z dalších příkladů vyplývá, že nestabilní politická situace a pocit ohrožení bezpečnosti negativně ovlivňují vývoj cestovního ruchu na regionální i lokální úrovni. Turisté si totiž většinou přejí strávit dovolenou v klidu a bez obav o svůj život a majetek. Pocit nebezpečí a turismus jsou tedy dva prakticky neslučitelné jevy, protože zatímco cestovní ruch lidské potřeby uspokojuje, války, terorismus a další konflikty je naopak ničí.

Egypt je rozvojovým státem s velmi bohatou historií, a právě díky nesčetnému množství kulturně-historických památek a přírodních atraktivit v sobě skrývá ohromný potenciál pro rozvoj cestovního ruchu. Ovšem počty turistů v Egyptě jsou nárazově ovlivňovány bezpečnostními riziky místního, regionálního i globálního charakteru. Poloha Egypta v regionu Blízkého Východu, který je dlouhodobě považován za jedno z nejvážnějších ohnisek napětí, jeho pověst nebezpečné země také rozhodně nezlepšuje, a to i přes více než třicetiletou snahu o blízkovýchodní mírový proces.

Cílem této práce je zhodnotit vliv bezpečnostní situace v Egyptě na aktivní cestovní ruch země. Vycházím přitom z předpokladu, že bezpečnost silně ovlivňuje vývoj cestovního ruchu obecně, a proto bude významně ovlivňovat i příjezdový cestovní ruch Egypta. Spojitost mezi oběma jevy je zkoumána z hlediska zásadních událostí ovlivňujících bezpečnost Egypta od konce 90. let 20. století až po současnost a následných reakcí cestovního ruchu v zemi na tyto události.

Úvodní kapitola práce je věnována základním informacím o cestovním ruchu, jeho historickému vývoji a v krátkosti jsou zmíněny i faktory, kterými se zabývá geografie cestovního ruchu.

Následují tři kapitoly, ve kterých jsou definovány předpoklady pro rozvoj a rozmístění cestovního ruchu v Egyptě. První z nich se zaměřuje na základní lokalizační faktory,

mezi které patří přírodní i společenské předpoklady. Následující kapitola představuje selektivní faktory rozvoje cestovního ruchu v zemi s důrazem kladeným na politické a demografické podmínky. Část pojednávající o realizačních předpokladech se opírá o analýzu ubytovacích zařízení a dopravní infrastruktury.

V páté kapitole jsou představeny hlavní bezpečnostní hrozby, kterým Egypt musel čelit od 90. let 20. století do současnosti. Jsou zde brány v potaz především hrozby lokálního a regionálního významu.

Poslední kapitola se zabývá analýzou vývoje příjezdového cestovního ruchu v Egyptě v posledních dvou desetiletích a jeho srovnáním s vývojem v regionu Blízkého Východu a ve světě. Vyhodnocením možných faktorů, které tento vývoj v Egyptě ovlivňují, je zhodnocena míra vlivu bezpečnosti na cestovní ruch v Egyptě.

1 Cestovní ruch a jeho význam

1.1 Systém cestovního ruchu

Co je to vlastně cestovní ruch? Protože cestovní ruch – turismus (angl. tourism) není jednotným oborem, nastává mnoho problémů s jeho definováním a vymezením. Jedná se o multioborovou ekonomickou činnost, která klade důraz na vzájemný soulad mezi nabídkou a poptávkou. Cestovní ruch patří mezi nejvýznamnější části národní i světové ekonomiky.¹

Cílem cestovního ruchu je umožnit, organizovat a zpříjemnit lidem cestování, a to zejména za rekreačním a poznávacím účelem. K uspokojení přání a potřeb turistů se postupně vytvořila celá široká škála profesí a profesionálních podnikatelských subjektů, které společně tvoří tzv. infrastrukturu cestovního ruchu.²

Definice podle Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO) říká, že „*cestovní ruch je činnost osob cestujících do míst a pobývajících v místech mimo své obvyklé prostředí po dobu kratší než jeden ucelený rok, za účelem trávení volného času a služebních cest (osoba nesmí být odměňována ze zdrojů navštíveného místa)*.“³

Podle Vystoupila je možno systém cestovního ruchu chápat jako vztahy mezi činiteli vnějšího prostředí, kterými je cestovní ruch ovlivněn a vztahy k jeho podsystémům. Mezi vnější (nadřazené) systémy, jež vytváří vazby se systémem cestovního ruchu, se řadí ekonomické, sociální, politické, technologické a ekologické prostředí. Jako podsystémy cestovního ruchu pak byly určeny subjekty (turisté) a objekty (organizace, cílová místa atd.) cestovního ruchu.⁴

---

¹ PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. Praha: Idea Servis, 2007, s. 29

² VITÁKOVÁ, Marie. *Využití kulturních a přírodních památek pro ČR* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=f2f9e2aa-a640-4d8c-bb45-38c8831cb574>

³ Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku. *CzechTourism* [online]. 2012 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>

⁴ VYSTOUPIL, Jiří. *Základy cestovního ruchu*. Brno: Masarykova univerzita, 2006, s. 18

1.2 Historický vývoj cestovního ruchu

I když masové cestování lze právem označit za jeden z fenoménů přelomu dvacátého a jednadvacátého století, jeho kořeny sahají hluboko do historie vývoje společnosti. První motivy cestování sloužili především k uspokojování fyziologických potřeb, kdy se lidé stěhovali za potravou a za lepšími životními podmínkami.

Významný podíl na vývoji cestování má starověké Řecko a Řím, odkud pocházejí i první dochované popisy zemí a cest. Hlavním důvodem cestování v tomto období byla potřeba směny a dobytelské ambice. Řecký geograf a historik Hérodotos byl ve své zemi pravděpodobně prvním cestujícím a účastníkem cestovního ruchu. Ve svých Dějinách vytvořil v devíti knihách nejúplnější popis světa, známého Řekům v 5. stol. př. n. l.⁵ Ve středověku byl cestovní ruch většinou spojen s náboženskými poutěmi a od 13. století také s obchodními, objevitelskými cestami do zámoří.⁶

Přelomovým ve vývoji cestovního ruchu se stává období průmyslové revoluce. Významný vliv na rozvoj cestovního ruchu mělo především zlepšení komunikací, zvýšení hustoty dopravní sítě a pokrok v oblasti dopravních prostředků. Industrializace měla pozitivní vliv na zvyšování životní úrovně společnosti a se zaváděním pevné pracovní doby došlo k nárůstu volného času obyvatel. Hlavním motivem cestování se tak stala potřeba rekreace, regenerace sil, poznávání nebo uskutečňování volnočasových aktivit. Angličan Thomas Cook (1808-1892) rozpoznal jako první ve společnosti zájem o cestování a rekreaci a ve své první cestovní kanceláři na světě vytvořil předpoklady ke vzniku hromadného cestovního ruchu.⁷

Vlivem dynamického rozvoje společnosti a vědecko-technického pokroku se stal cestovní ruch po druhé světové válce opravdu masovým jevem. Za posledních 60 let se stal jedním z nejvýznamnějších a nejrychleji rostoucích sektorů světové ekonomiky a především v rozvojovém světě se objevilo mnoho nových destinací.

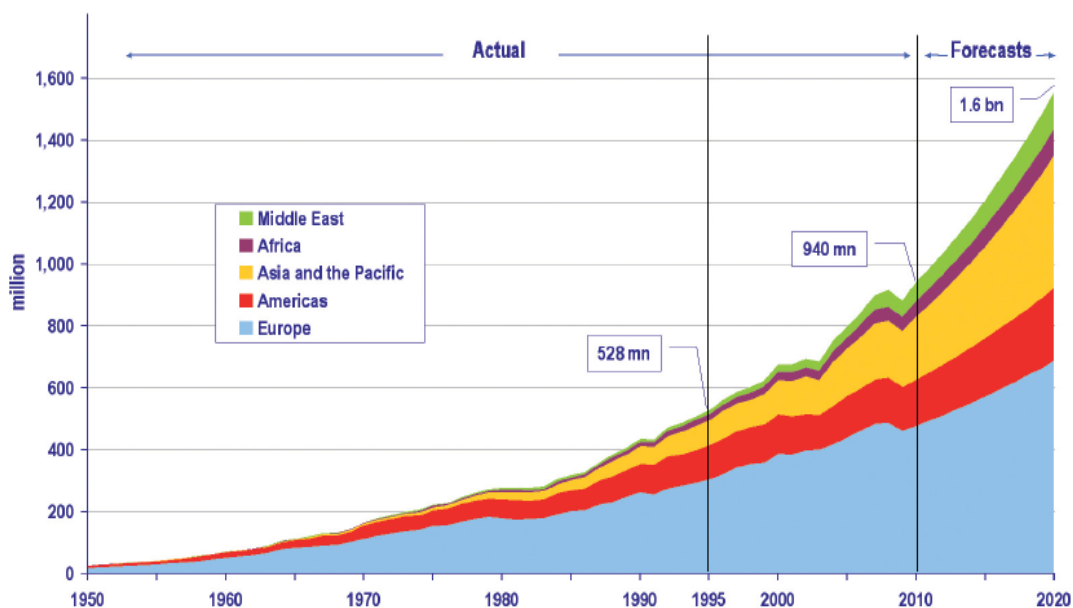
---

⁵ HÉRODOTOS. *Dějiny*. Praha: Academia, 2004, 548 s.

⁶ VYSTOUPIL, Jiří. *Základy cestovního ruchu*. Brno: Masarykova univerzita, 2006, s. 44-48

⁷ GALVASOVÁ, Iva, J. BINEK, J. HOLEČEK, K. CHABIČOVSKÁ a Z. SZCZYRBA. *Průmysl cestovního ruchu* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.garep.cz/publikace/prumysl-cestovniho-ruchu.pdf>

International Tourist Arrivals by region (million)

Graf 1. Vývoj počtu mezinárodních příjezdů v letech 1950-2010 s výhledem na další dekádu

Zdroj: UNWTO, Tourism Highlights Edition 2011, [online]⁸

I přes nahodilé výkyvy vykazuje celosvětově počet mezinárodních příjezdů téměř neustále růst, a to z 25 mil. v roce 1950, na 277 mil. v roce 1980, na 435 mil. v roce 1990, na 675 mil. v roce 2000, a na současných 940 mil.⁹

1.3 Geografie cestovního ruchu

Geografie cestovního ruchu je věda hraniční a syntetická (navazuje na poznatky z jiných přírodních, ekonomických i společenských věd). Zabývá se studiem obecných zákonitostí a činitelů a faktickým rozmístěním cestovního ruchu. Mezi činitele rozvoje a rozmístění cestovního ruchu patří selektivní (stimulační) faktory, lokalizační podmínky a realizační podmínky.¹⁰

⁸ UNWTO. *Tourism Highlights Edition 2011* [online]. Madrid: WTO, 2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/u27062/fulltext.pdf>

⁹ Tamtéž

¹⁰ HRALA, Václav. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Idea Servis, 1994, s. 7-8

V posledních letech rozsah a intenzita cestovního ruchu neustále rostou. Ten se netýká pouze obyvatelstva vyspělých zemí, kde se stal masovým jevem a pro většinu populace je účast na něm otázkou životního stylu. Dotýká se ale i obyvatelstva rozvojových zemí, které se, jako přijímací země, do mezinárodního cestovního ruchu stále častěji zapojují.

2 Lokalizační faktory rozvoje a rozmístění cestovního ruchu v Egyptě

Lokalizační podmínky rozhodují o konkrétní lokalizaci, o funkčním využití konkrétní oblasti cestovním ruchem z hlediska přírodních možností nebo z hlediska charakteru a kvalit společenských podmínek a atraktivit. Dělí se na přírodní a společenské. Mezi přírodní faktory patří klima (podnebí), hydrologické poměry, reliéf, flora a fauna. Uplatňují se zejména v plošně rozsáhlých areálech, mají stacionární, a můžeme říci, že i do jisté míry konstantní charakter, čímž vytvářejí předpoklad pro regionalizaci cestovního ruchu.¹¹

Společenské podmínky a atraktivity mají většinou charakter stálých objektů (hrady, zámky, divadla) nebo jednorázových akcí (festivaly, koncerty, náboženské slavnosti), z toho vyplývá, že většinou jde o bodové objekty s konkrétní vazbou na obyvatelstvo – kde je velká hustota obyvatel, tam je i více atraktivních staveb nebo událostí. Společenské podmínky a atraktivity se dělí na kulturně historické památky různého typu, kulturní zařízení a akce a sportovní a zábavní podniky, zařízení a akce.¹²

2.1 Vymezení studované oblasti

Studovanou oblast tvoří území Egyptské arabské republiky, které se převážně nachází na severovýchodě Afriky. Sinajským poloostrovem zasahuje částečně také do Asie. Na západě Egypt hraničí s Libyí, na jihu se Súdánem a na severovýchodě s Izraelem a pásmem Gazy. Ze severu ho omývá Středozemní moře a z východu Rudé moře. Rozlohou 1 001 450 km² je dvanáctým nejrozsáhlejším státem Afriky.¹³

---

¹¹ HRALA, Václav. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Idea Servis, 1994, s. 11-23

¹² Tamtéž

¹³ CIA. *The World Factbook* [online]. [cit. 2012-03-25]. Dostupné z:

[https://www.cia.gov/library/publications/the-world-](https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2147rank.html?countryName=Egypt&countryCode=eg&ionCode=afr&rank=30#eg)

[factbook/rankorder/2147rank.html?countryName=Egypt&countryCode=eg&ionCode=afr&rank=30#eg](https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2147rank.html?countryName=Egypt&countryCode=eg&ionCode=afr&rank=30#eg)

Obr. 1. Poloha Egypta mezi sousedními státy

Zdroj: Air -Tours [online]¹⁴

Podle CAPMAS¹⁵ žilo k 5. 3. 2012 na území Egypta 81 712 156 osob. To jej řadí na třetí místo v Africe a na patnácté ve světě.¹⁶ Hustota zalidnění k tomuto datu činila 81,5 obyvatele na km².

2.2 Přírodní podmínky

2.2.1 Reliéf a morfologické poměry

Přestože většinu Egypta představují monotónní pouště, lze jeho území geograficky rozdělit do čtyř hlavních oblastí.

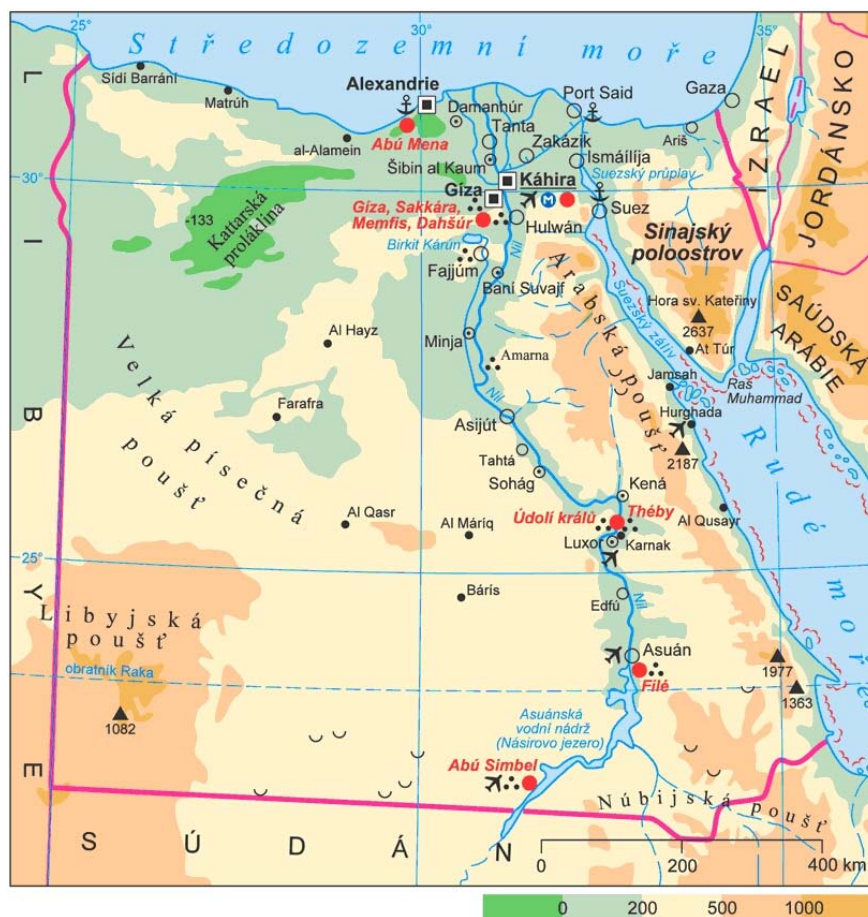
Údolí a delta Nilu rozřezávají území Egypta na dvě nestejně části a představují zhruba 3,6 % plochy. Zahrnují rovněž Káhiru, oázu El Fayum a Násirovo jezero. Téměř 68 % území pokrývá Západní (Libyjská) poušť, která se postupně sklání od súdánsko-

¹⁴ Egypt. Air-tours.ru [online]. [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: <http://air-tours.ru/index/0-61>

¹⁵ Central Agency for Public Mobilization and Statistics [online]. 2012 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: <http://www.capmas.gov.eg/default.aspx>

¹⁶ CIA. The World Factbook [online]. [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2119rank.html?countryName=Egypt&countryCode=eg&ionCode=afr&rank=15#eg>

libyjských hranic k severu ke Středozemnímu moři a na východ do údolí Nilu. Jedná se převážně o vápencovou plošinu, která je prostoupena pánvemi s oázami, z nichž nejhlubší je Kattarská proláklina (-133 m n.m.). Východní (Arabská) poušť představuje 22 % plochy Egypta a táhne se mezi Nilem a pobřežím Rudého moře. Je tvořena dlouhým zerodovaným vápencovým pohořím a pískovcovými plošinami. Suezským průplavem je od zbytku Egypta oddělena poslední oblast – Sinajský poloostrov. Jeho povrch je vyplněn kamenitou vápencovou plošinou, která na jihu stoupá v nejvyšší pohoří Egypta (Džebel Katherína, 2 637 m n.m.). Rozlohou zabírá 6,4 % území.¹⁷

Obr. 2. Fyzicko-geografická mapa Egypta

Zdroj: Leccos – Egypt, [online]¹⁸

¹⁷ BATEMAN, Graham a Victoria EGAN. *Zeměpis světa*. Praha: Columbus, 1994, s. 140-141

¹⁸ Leccos - Egypt. Leccos [online]. [cit. 2012-03-25]. Dostupné z:

<http://leccos.com/index.php/clanky/egypt>

2.2.2 Klimatické poměry

Klimatické poměry jsou jedněmi z nejdůležitějších přírodních faktorů, které ovlivňují cestovní ruch. Dle Köppen-Geigerovy mapy klimatu Země patří území Egypta do pásu suchého horkého klimatu pouští.¹⁹

Charakteristické je horké a suché léto, zimy jsou spíše mírné s teplotami okolo 14 °C s občasnými srážkami, kterých směrem k pobřeží přibývá. Existují rozdíly mezi vnitrozemskými a pobřežními oblastmi. Ve vnitrozemí je podnebí silně kontinentální s velkými denními i sezónními rozdíly teplot, srážky jsou zde minimální nebo zcela chybí. V zimě klesá teplota v pouštích v noci pod bod mrazu, naopak v létě se přibližuje 50 °C. Pobřeží Středozemního moře má mírnější středomořské klima s teplotami okolo 24 °C v létě a s deštivější zimou s průměrem okolo 13 °C.²⁰

I přes rozsáhlé plochy pouští, ve kterých teploty dosahují extrémních výkyvů, lze říci, že podnebí Egypta je velmi příznivé pro rozvoj cestovního ruchu. Díky velkému počtu slunečních dní, minimu srážek a mírnějším podmínkám na pobřeží jsou letoviska navštěvována v podstatě v průběhu celého roku.

2.2.3 Hydrologické poměry

Jediným stálým tokem v Egyptě je řeka Nil. Od Asuánské přehrady až do Káhiry protéká celým územím bez přítoků. U Káhiry se rozděluje na mnoho ramen a do Středozemního moře ústí rozlehlou deltou. Z této delty je pomocí systému kanálů část vody odváděna do dalších oblastí Egypta (oáza El Fayum, město Alexandrie a okolí, oblast Suezského průplavu). Na horním toku vzniklo výstavbou Asuánské přehrady rozsáhlé Násirovo jezero, které zaplavilo údolí do vzdálenosti 300 km až na území Súdánu.²¹ Na březích Nilu vyrostla starověká egyptská civilizace, jejíž památky jezdí

---

¹⁹ KÖPPEN, Wladimir a Rudolf GEIGER. *Klima der Erde* [online]. 1:16 000 000. Darmstadt: Justus Perthes, 1954 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: http://koeppen-geiger.vu-wien.ac.at/pics/Geiger_1954_Map.jpg

²⁰ World Weather Information Service - Egypt. *World Weather Information Service* [online]. [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: <http://worldweather.wmo.int/059/m059.htm>

²¹ BATEMAN, Graham a Victoria EGAN. *Zeměpis světa*. Praha: Columbus, 1994, s. 140

ročně navštěvovat milióny turistů, kteří k tomu účelu často využívají plavbu na výletních lodích.

Podle mého názoru je ovšem z hlediska hydrologie pro cestovní ruch Egypta nejvýznamnější Rudé moře, které je známé svou čistotou a bohatým podmořským životem. Jedná se o vnitřní moře Indického oceánu mezi Arabským poloostrovem a Afrikou. Je 2200 km dlouhé a až 350 km široké. Rozloha Rudého moře je asi 438 000 km². Maximální hloubka je 3039 m. Rudé moře se vyznačuje vysokou salinitou (průměrně 36 až 38 promile), která je způsobena velkým výparem a minimálním množstvím srážek. Teplota povrchové vody zůstává relativně konstantní v rozmezí 21 – 25 °C. „*Rudé moře, které je jedním z nejoblíbenějších cílů evropských potápěčů. Je totiž nejseverněji položeným tropickým korálovým mořem, které navíc od Evropy není příliš vzdáleno.*“²²

2.2.4 Biosféra

V Egyptě nenajdeme žádné lesy. V oázách podél Nilu se vyskytují palmové háje, porosty dumy thébské a daří se zde i některým vodním rostlinám, zejména rákosu. Většina pouští je holá, pouze v Arabské poušti rostou běžně suchomilné trávy, mimózy a tamaryšky.²³

Fauna jako atraktivita cestovního ruchu hraje v Egyptě také významnou roli opět zejména pod hladinou Rudého moře. To získalo svoji proslulost díky rozsáhlým mělčinám, na kterých rostou korály s bohatým podmořským životem. Rudé moře ukrývá bohatý ekosystém, který tvoří více jak 1200 druhů ryb. Značná část zde žijících živočichů je buď chráněna anebo se s ní nesetkáme nikde jinde na světě. Mezi nejoblíbenější živočichy patří delfini a karety obrovské. Naopak pozor bychom si měli dát zejména na perutýna ohnivého, odrance pravého nebo trnuchu modroskvrnnou. Na otevřeném moři žije i téměř čtyřicet druhů žraloků.²⁴

---

²² Rudé moře.com [online]. [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: <http://www.rude-more.com/>

²³ BATEMAN, Graham a Victoria EGAN. *Zeměpis světa*. Praha: Columbus, 1994, s. 140

²⁴ Rudé moře.com [online]. [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: <http://www.rude-more.com/>

2.3 Společenské podmínky a atraktivita

2.3.1 Kulturně historické památky

„Egypt je právem nazýván největším světovým muzeem pod otevřeným nebem. V jeho kulturním dědictví můžeme nalézt staroegyptské, římské a koptské²⁵ památky a samozřejmě také množství islámských staveb.“²⁶ Hlavní zájem představují především památky ze všech období starověké egyptské říše. V blízkosti káhirské aglomerace jsou to pyramidy v Gíze, v Sakkáře a alabastrová sfinga v Memfidě. Ve střední části země jsou chrámové komplexy v Karnaku a Luxoru a hroby v Údolí králů. V jižním Egyptě přitahuje pozornost chrám v Abú Simbel, který leží na břehu Asuánské přehrady. V pobřežní Alexandrii je soustředěn soubor antických památek, naopak nejvýznamnější koptské a islámské památky se nacházejí přímo v Káhiře.

Pyramidy v Gíze jsou nejstarší z památek zařazených do seznamu sedmi divů starověkého světa a jako jediné stojí dodnes. Přestože se téměř nedochovaly jejich obklady z bílého vápence, ohromují stále všechny návštěvníky impozantní rozměry těchto stavebních památek. Byly postaveny v období 4. dynastie Staré říše a nejmohutnější z nich je Cheopsova (Chufuova) tzv. Velká pyramida. O její velikosti hovoří zejména její rozměry. Je 146,59 m vysoká se základnou o délce strany 230,33 m. Na její stavbu bylo použito asi 2,3 milionu kusů kamenných bloků, z nichž každý průměrně váží 2,5 tuny.²⁷ Celý areál pohřebiště v Gíze střeží monumentální Velká sfinga, která je druhým nejvýznamnějším symbolem Egypta. *„Sfinga byla vytesána ze skály na gízské plošině, pravděpodobně za vlády panovníka Staré říše Rachefa (asi 2520-2494 př. Kr.), protože se nalézá v sousedství jeho údolního chrámu a vzestupné cesty.“²⁸*

---

²⁵ Pozn. Koptové jsou křesťanští potomci starověkých Egyptanů žijící převážně v Dolním Egyptě. (*Malá ilustrovaná encyklopedie A-Z*, 1999, s. 509)

²⁶ ZASTUPITELSKÝ ÚŘAD ČR V KÁHIŘE. *Souhrnná teritoriální informace Egypt* [online]. 2011 [cit. 2012-03-26]. s. 31. Dostupné z: <http://services.czechtrade.cz/pdf/sti/egypt-2011-04-01.pdf>

²⁷ *Sedmdesát divů světa: osudy slavných stavebních památek*. Praha: Slovart, 2005, s. 21-22

²⁸ Tamtéž, s. 258

Obr. 3. Pohled na Velkou sfingu a za ní se tyčící Chufuovu (Velkou) pyramidu

Zdroj: Fotoarchiv M. Drahoše

Dnes stále stojí v Egyptě více než osmdesát pyramid, které vznikly v průběhu jednoho tisíce let. Nalezneme je nejen v Gíze, ale i v mnoha dalších lokalitách (Abú Rawáš, Abúsír, Sakkára, Dahšúr aj.). Vůbec nejstarší z nich se nachází v Sakkáře a nechal ji postavit nejvýznamnější panovník 3. dynastie Staré říše, Džoser.²⁹ U této stupňovité pyramidy můžeme pozorovat vývoj staroegyptské architektury, protože základem stavby byla původně mastaba³⁰, na kterou se postupně dostavělo dalších pět stupňů. Díky tomu získala stavba svůj jedinečný šestistupňový vzhled a stala se první pyramidou v Egyptě.

²⁹ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a králové starého Egypta*. Praha: Mladá fronta, 1979, s. 89-91

³⁰ Pozn. Mastaby, přímé předchůdkyně pyramid, byly hrobky příslušníků privilegovaných tříd egyptské společnosti. V nejstarších dobách si je dávali stavět i králové, později jen hodnostáři a významné osobnosti.

Obr. 4. První egyptská pyramida, tzv. stupňovitá

Zdroj: Fotoarchiv M. Drahoše

Za památkami z mladšího období starověkého Egypta se musíme vypravit více na jih do oblasti dnešního Luxoru. Tam totiž bylo přesunuto centrum v období Střední říše. Rovněž došlo ke změně ve způsobu pohřbívání králů. Už se nestavěly nákladné pyramidy, ale panovníci byli ukládáni do hrobek v Údolí králů. „*Údolí se nachází na západním břehu Nilu v Luxoru, pod vrcholem hory El-Qurn, jež svým tvarem připomíná pyramidu. Skryto za skalním masivem, údolí ukrývá 62 hrobek patřících králům, královnám a vysokým hodnostářům Nové říše.*“³¹ Hrobky sloužily k ochraně těla a pohřební vybavy a úzce souvisely se zádušními chrámy poblíž Nilu. Největší chrámový komplex starého Egypta se nachází v Karnaku. Plocha pokrytá karnackými památkami je asi 1 km². O monumentálnosti celého komplexu nám mohou prozradit více rozměry dodnes stojící hlavní brány (pylonu). Je vysoká 43,6 m, široká 113 m a zdi má silné 15

---

³¹ *Sedmdesát divů světa: osudy slavných stavebních památek*. Praha: Slovart, 2005, s. 56

metrů. Architektonicky nejpůsobivější je ovšem Velká sloupová síň, ve které se nalézají 134 sloupů dosahujících výšky až 24 m.³²

Obr. 5. Pohled na hlavní bránu (pylon) Amónova chrámu v Karnaku

Zdroj: Fotoarchiv M. Drahoše

V Núbii, za tradiční jižní staroegyptskou hranicí, se nachází podle mého názoru jedna z nejpůsobivějších egyptských památek vůbec. Jedná se o chrám Ramesse II. v Abú Simbelu, který pochází ze 13. století př. Kr. a je prakticky celý vytesán ze skály. Průčelí dominují čtyři obří asi 22 m vysoké sedící sochy panovníka. Zajímavostí je přesnost orientace hlavního chrámu. Díky tomu, že je průčelí směřováno k vycházejícímu slunci, dochází dvakrát do roka k osvětlení kultovních soch u zadní stěny chrámu. V areálu se nachází ještě jeden menší chrám, který je zasvěcen bohyni Hathoře a Ramessově manželce Nefertari. Celý areál měl být v 60. letech minulého století díky stavbě Asuánské přehrady zatopen, a proto se mezinárodní organizace UNESCO rozhodla zorganizovat akci na záchranu této jedinečné památky. Oba chrámy se nakonec podařilo rozebrat a poté znovu sestavit 65 m nad jejich původním místem.³³

---

³² *Divy světa: Fascinující stavby a památky. Od Kolosea k Tádž Mahal.* Praha: Knižní klub, 1993, s. 130-131.

³³ *Sedmdesát divů světa: osudy slavných stavebních památek.* Praha: Slovart, 2005, s. 105-107

Obr. 6. Velký chrám Ramesse II. v Abú Simbel

Zdroj: Fotoarchiv M. Drahoše

V řecko-římském období se stala hlavním městem Egypta přístavní Alexandrie, která je také, vzhledem k poměrně velkému počtu památek, často vyhledávána turisty. Nachází se zde jediný římský amfiteátr na území Egypta, třípatrové římské katakomby a Ptolemaiov pilíř. Za pozornost stojí také středověká pevnost Kajt Bej, která se nachází na místě, kde stál jeden ze sedmi antických divů světa, maják na ostrově Faru.³⁴

Současné hlavní město Káhira nepředstavuje pouhou mezistanici pro turisty mířící k pyramidám v Gíze, ale i ona sama jim má co nabídnout. Zejména na pravém břehu Nilu je k vidění velké množství islámských a koptských památek. Nejznámější a zároveň nejnavštěvovanější památkou Islámské Káhiry je Citadela. Nachází se v ní několik mešit a muzeí. Pevnost byla zbudována za vlády Saladina ve 12. století. Největšího rozkvětu však dosáhla na počátku 19. století během vlády Mohammeda Aliho, který nechal postavit slavnou Alabastrovou mešitu.³⁵

Kulturně-historické památky jsou pro egyptský cestovní ruch velmi důležité. Zatímco do konce 80. let minulého století představovaly hlavní důvod většiny turistů, proč právě

³⁴ Alexandrie-Egypt'ané.cz. [online]. [cit. 2012-03-16]. Dostupné z: <http://egyptane.cz/alexandrie>

³⁵ Káhira: egyptská metropole, pyramidy, muzea, památky. [online]. [cit. 2012-03-16]. Dostupné z: <http://www.kahira.estranky.cz/>

do Egypta přijížděli na dovolenou, tak v současné době jsou tyto památky využívány spíše jako forma fakultativních výletů pro turisty ubytované na pobřeží Rudého moře.

2.3.2 Kulturní zařízení a společenské akce

„Egyptské muzeum sídlící v Káhiře uchovává přes 120 tisíc starověkých exponátů a egyptských artefaktů, díky čemuž se stalo největší institucí svého druhu na světě.“³⁶

Nejvýznamnější sbírkou muzea je bezpochyby poklad z hrobky krále Tutanchamona, díky jemuž egyptské muzeum vděčí za významnou část své popularity. Jsou tady mimo jiné vystaveny dva ze tří Tutanchamonových sarkofágů, jeho zlatá pohřební maska, několik jeho dřevěných soch a také zdobený trůn.

I když jsou podle mého názoru hlavní atrakcí pro turisty bezpochyby památky starého Egypta, tak určitě stojí za zmínku i některé mezinárodní sportovní a společenské akce, které ovšem mají z hlediska cestovního ruchu spíše regionální význam. Jedná se o Mezinárodní festival orientálních tanců v Káhiře, Mezinárodní rybářský turnaj v Hurghadě, běžecký maraton v Luxoru, Mezinárodní filmový festival v Káhiře a Mezinárodní výstavu knih pořádanou Alexandrijskou knihovnou.

---

³⁶ Egyptské muzeum. *Káhira.eu*. [online]. [cit. 2012-03-16]. Dostupné z: <http://www.kahira.eu/egyptske-muzeum/>

3 Selektivní (stimulační) faktory rozvoje cestovního ruchu v Egyptě

Selektivní (stimulační) faktory hrají hlavní roli především v rozvoji cestovního ruchu. Pouze díky nim je možno využít ostatní předpoklady pro cestovní ruch v konkrétních oblastech. Stimulují vznik cestovního ruchu ve funkci poptávky. Dělí se na objektivní a subjektivní. Mezi objektivní faktory patří politické poměry světového i místního významu, vnitropolitická situace, ekonomické a demografické předpoklady a kvalita životního prostředí. Subjektivní faktory představují řadu psychologických a dalších pohnutek ovlivněných kulturní úrovní obyvatel, reklamou, propagací a módou.³⁷

3.1 Politické faktory

Je zjevné, že celosvětově stabilizovaná politická situace pomáhá k intenzivnějšímu rozvoji vnitrostátního i mezinárodního cestovního ruchu. Podstatnou část klientely Egypta tvoří turisté z evropských zemí, v nichž současné politické poměry umožňují obyvatelstvu volnost pohybu. Egypt navíc podporuje příliv turistů z Evropy pomocí příznivé vízové politiky, protože vízum lze zakoupit přímo na letišti při příletu.

V době vlády prezidenta Mubaraka byl Egypt podle ústavy považován za republiku s demokratickým systémem. O výkonnou moc se měli dělit prezident republiky a předseda vlády. Situace ve skutečnosti ovšem tomuto faktu neodpovídala, neboť byl v Egyptě od roku 1982 vyhlášen výjimečný stav, který poskytl Mubarakovi v podstatě neomezenou moc.³⁸

Hlavním cílem Mubarakovy politiky byl rozvoj země s cílem přilákat zahraniční investice a získat ekonomickou pomoc. Egypt se za jeho vlády stal významný

---

³⁷ HRALA, Václav. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Idea Servis, 1994, s. 8-11

³⁸ Egypt: Vnitropolitická charakteristika. *Ministerstvo zahraničních věcí ČR* [online]. [cit. 2012-03-23].

Dostupné z:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/egypt/politika/vnitropoliticka_charakteristika.html

spojencem Západu, angažoval se v blízkovýchodním mírovém procesu a podílel se na boji proti rostoucímu terorismu.³⁹

V posledním roce ovšem vnitropolitická situace v Egyptě prochází velice bouřlivým vývojem, který znamenal po téměř třiceti letech Mubarakovo odstoupení. Vládu převzala armáda, která měla za úkol přivést zemi k demokratickým volbám. Na přelomu roku 2011/2012 proběhly volby do Národního shromáždění (dolní komory parlamentu), které s převahou vyhrálo Muslimské bratrstvo. V únoru a březnu 2012 probíhají volby do Poradní rady (horní komory parlamentu) a v červnu by si měl Egypt konečně zvolit nového prezidenta. Parlamentem ustanovená komise bude pracovat na nové ústavě, ve které se dá předpokládat, vzhledem k volebním výsledkům, zvýšený vliv islámu. „*Největší muslimské hnutí upozorňuje, že nehodlá upřednostňovat islámské právo na úkor osobních svobod Egyptanů. A to navzdory faktu, že chce zavést islámské právo šaría.*“⁴⁰

Díky poměrně stabilizované politické situaci došlo v Egyptě v posledních třiceti letech k postupnému růstu ekonomiky a k výraznému rozvoji cestovního ruchu. Po odchodu Mubaraka a parlamentních volbách je situace zatím velmi nejasná. S vítězstvím islamistů přicházejí obavy Západu, jakým směrem se bude země nadále ubírat. Dá se totiž předpokládat, že současná vláda bude daleko více spolupracovat s arabskými zeměmi a USA tak ztratí svého důležitého spojence v regionu. Pokud se tak stane, Egypt zřejmě přijde minimálně o část americké zahraniční pomoci, kterou nezbytně potřebuje pro rozvoj země. Radikálnější egyptské strany chtějí navíc zavést oddělené koupání mužů a žen na plážích, zakázat alkohol a ženám zakázat nošení bikin. To vše by samozřejmě mělo také významný vliv na další rozvoj cestovního ruchu.

---

³⁹ Kdo je Husní Mubarak? Muž, který vládne Egyptu 30 let. *Lidovky.cz* [online]. 29. 1. 2011 [cit. 2012-05-02]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/kdo-je-husni-mubarak-muz-ktery-vladne-egyptu-30-let-fvp-/ln_zahranici.asp?c=A110129_192701_ln_zahranici_ape

⁴⁰ ŠTÁSTKA, Tomáš. Čerstvě zvolení egyptští poslanci si do přísahy vkládají vlastní slova. *IDnes.cz* [online]. 23. 1. 2012 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/cerstve-zvoleni-egyptsti-poslanci-si-do-prisahy-vkladaji-vlastni-slova-1ay-/zahranicni.aspx?c=A120123_160348_zahranicni_ts

3.2 Demografické faktory

Z demografického hlediska představuje egyptská populace progresivní typ, který roste velmi rychlým tempem. Za posledních 15 let se zvýšil počet obyvatel z 60 na téměř 82 miliónů, z nichž 49 % tvoří ženy. V roce 2011 žilo v Egyptě 62,8 % obyvatel v produktivním věku 15-64 let. Charakteristický pro vývoj populace je vysoký počet osob mladších 15 let (podíl 32,7 %) a naopak minimální podíl poproduktivní složky (4,5 %). 27,7 miliónů osob představovalo v roce 2011 pracovní sílu, z nichž 32 % pracovalo v zemědělství, 17 % v průmyslu a 51 % v službách. Míra nezaměstnanosti činila na konci v téže roce 12,2 %.⁴¹ V samotném cestovním ruchu a s ním souvisejících oborech je zaměstnáno až 2,8 miliónu Egyptanů.⁴²

Rychle rostoucí populace je problémem nejen Egypta, ale i mnoha dalších rozvojových zemí. S neustále se zvyšujícím podílem obyvatel v neproduktivním věku souvisí značné zatížení ekonomiky. Roste počet uchazečů o práci, které je ovšem pouze omezené množství a tak jsou postupně snižovány mzdy. Důsledkem toho je značná chudoba a stále se zvyšující rozdíly uvnitř egyptské společnosti.

Velkým problémem Egypta je vzdělanost populace, která celkově nedosahuje ani 60 %. Je navíc podstatně vyšší ve městech a rozdíl je i v porovnání pohlaví. U mužů představuje podíl vzdělaných zhruba 68 %, zatímco u žen pouze 47 %.⁴³

---

⁴¹ CIA. *The World Factbook* [online]. [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/eg.html>

⁴² ZASTUPITELSKÝ ÚŘAD ČR V KÁHIŘE. *Souhrnná teritoriální informace Egypt* [online]. 2011 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://services.czechtrade.cz/pdf/sti/egypt-2011-04-01.pdf>

⁴³ Tamtéž

4 Realizační podmínky rozvoje a rozmístění cestovního ruchu v Egyptě

Realizační předpoklady mají dominující postavení pro konečnou fázi uskutečnění cestovního ruchu. Z geografického hlediska umožňují oblasti cestovního ruchu dosáhnout (pomocí dopravy) a využít (prostřednictvím ubytovacích, stravovacích a jiných zařízení). Vytvářejí základní předpoklady, bez nichž nelze cestovní ruch efektivně realizovat.⁴⁴

4.1 Materiálně technická základna cestovního ruchu v Egyptě

Mezinárodní cestovní ruch prochází celosvětově ohromným rozvojem již od poloviny 20. století. Tento vývoj nesmírně zrychlil zejména v posledních dvou dekáдах, kdy se počet mezinárodních turistických příjezdů po celém světě prakticky zdvojnásobil.⁴⁵ Egypt je typickou ukázkou země, která se po otevření lokalit na pobřeží Rudého moře stala turistickou destinací s celosvětovým významem. S růstem počtu turistů jde samozřejmě ruku v ruce i zvyšování kapacit materiálně technické základny, do které patří zejména ubytovací, stravovací, zábavní a sportovně-rekreační zařízení.

4.1.1 Hotelové řetězce

Mnoho let byl egyptský hotelový průmysl ovládán pouze státem. Proto jeho současný rozvoj také úzce souvisí s otevřením tohoto sektoru soukromým investorům, mezi které se samozřejmě zařadily i celosvětově známé značky hotelových řetězců. V 90. letech působilo v Egyptě pouze 11 mezinárodních hotelových řetězců a to zejména v Káhiře, Luxoru a Asuánu. V roce 2008 již zde bylo 180 mezinárodních hotelů, které patří pod 44 různých značek.⁴⁶

---

⁴⁴ HRALA, Václav. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Idea Servis, 1994, s. 24-29

⁴⁵ UNWTO. *Tourism Highlights Edition 2011* [online]. Madrid: WTO, 2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/u27062/fulltext.pdf>

⁴⁶ VIGNAL, Leïla. The new territories of tourism in Egypt: a local-global frontier?. *Cybergeo: European Journal of Geography* [online]. 2010 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://cybergeo.revues.org/23324>

Tab. 1. Mezinárodní hotelové řetězce a počet jejich hotelů v Egyptě v roce 2008

Hotelový řetězec	počet hotelů	Hotelový řetězec	počet hotelů
Hilton	18	Concorde	3
Iberotel	14	Baron Hotels & resorts	2
Sol Y Mar	11	Prima Life	2
Mövenpick	10	Club Méditerranée	2
Intercontinental	9	Oberoi	2
Sofitel	9	Ritz Carlton	2
Marriott	7	Prima Sol	2
Sheraton	7	Hyatt International	2
Sonesta International	7	Amarante JJW	2
Jaz Resorts	5	Fairmont	2
Mercure	5	Ramada	2
Novotel	4	Conrad	2
Le Meridien	4	Coralia	1
Four Seasons	4	Savoy	1
Maritim Hotel	4	Holiday Inn	1
Steingenberger	4	Cascades Hotel	1
Helnan	4	Robinson Club	1
Rotana	4	Park Inn	1
Radisson	4	Golden Tulip	1
Swiss Inn	4	Domina	1
Sol Melia	4	Crowne Plaza Resorts	1
Safir Hotels	3	Emaar Hospitality	1

Zdroj: Vignal, 2010, [online]⁴⁷

4.1.2 Vývoj počtu hotelů a jejich prostorové rozmístění

Na začátku 90. let minulého století byla kapacita ve zhruba 700 egyptských hotelech pouhých 50 tis. pokojů. V roce 2009 to už bylo 160 tis. pokojů ve více než 1470 hotelech.⁴⁸

Tabulka č. 2 ukazuje, že největší boom ve výstavbě hotelů byl v posledních letech právě v oblasti Sinaje a pobřeží Rudého moře, kde jsou v současnosti koncentrovány téměř

⁴⁷ VIGNAL, Leïla. The new territories of tourism in Egypt: a local-global frontier?. *Cybergeo: European Journal of Geography* [online]. 2010 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://cybergeo.revues.org/23324>

⁴⁸ CAPMAS. *Statistical Yearbook: Egypt* [online]. 2011 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://www.capmas.gov.eg/pdf/Static%20Book/INTREFACE/eng.htm>

dvě třetiny všech hotelů. Přírůstek nově postavených hotelů za posledních deset let zde dosáhl více než 300 %.

Tab. 2. Počet hotelů ve vybraných oblastech Egypta v letech 1997 a 2008

Oblast	1997		2008		Přírůstek 1997-2008 (%)
	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)	
Rudé moře	61	14,0	296	32,3	385,2
Sinaj	69	15,8	278	30,3	302,9
Káhira	142	32,5	169	18,4	19,0
Horní Egypt	60	13,7	72	7,9	20,0
Alexandria	59	13,5	50	5,5	-15,3
Středozemní pobřeží	24	5,5	34	3,7	41,7
Suezský průplav	22	5,0	17	1,9	-22,7
Celkem	437	100,0	916	100,0	109,6

Zdroj: Vignal, 2010, [online]⁴⁹

V oblastech využívaných hlavně pro poznávací turistiku, kterými jsou Káhira, a Horní Egypt byl nárůst již znatelně nižší. K těmto dvěma regionům bychom ovšem měli připočítat ještě flotilu zhruba 200 výletních lodí, které turistům slouží rovněž jako hotely.

4.2 Doprava

Pro rozvoj a realizaci cestovního ruchu v Egyptě má doprava mimořádný význam. Jak už bylo napsáno v předchozí kapitole, tak hlavním zdrojem turistů jsou evropské země, tudíž z hlediska cestovního ruchu hraje největší roli doprava letecká. Protože ale turisté vyhledávají i poznávací cesty, tak je pro jejich pohyb v rámci Egypta důležitá i železniční a silniční doprava.

4.2.1 Letecká doprava

V současné době je v Egyptě 10 mezinárodních letišť, z nichž většina přijímá jak pravidelné lety, tak lety charterové. Nejvýznamnější jsou letiště v Káhiře, Sharm El

⁴⁹ VIGNAL, Leïla. The new territories of tourism in Egypt: a local-global frontier?. *Cybergeo: European Journal of Geography* [online]. 2010 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://cybergeo.revues.org/23324>

Sheikhu, Hurghadě, Luxoru, Asuánu, Marsa Alam, Tabě, Abu Simbelu a dvě v Alexandrii. Letiště v Káhiře je důležitým dopravním terminálem pro celý region Blízkého východu. V posledních letech prošlo rozsáhlou rekonstrukcí a díky otevření nového terminálu jeho kapacita v současnosti dosahuje ročně 16 mil. pasažérů.⁵⁰

4.2.2 Silniční doprava

Celková silniční síť představuje zhruba 45 tis. km komunikací, přičemž pouze jedna třetina z nich je v relativně dobrém stavu. Hlavním zájmem vlády bylo v posledních letech zvýšit bezpečnost silničního provozu. Problémem je zejména špatný technický stav vozidel a nedodržování pravidel silničního provozu. V posledních letech jsou realizovány dálniční projekty a to zejména v deltě Nilu a také spojení na Sinajský poloostrov a dále do Izraele a Jordánska. V roce 2001 byla dokončena stavba 9,5 km dlouhého mostu před Suezským průplavem.⁵¹

4.2.3 Železniční doprava

Osou železniční sítě je spojení mezi Asuánem a Káhirou, které pokračuje dále do Alexandrie. Vláda má v plánu propojit tuto osu i s letovisky na pobřeží Rudého moře. První linka by měla vést z Luxoru do Hurhady a druhá z Asuánu do Marsa Alam. Celková délka tratí činí téměř 10 tis. km. Podobně jako silniční síť i železnice je velmi zastaralá a nevyhovuje současným potřebám. Díky státní podpoře zůstává doprava po železnici stále levnou záležitostí, a proto každoročně přepraví stovky miliónů cestujících.⁵² Z hlediska cestovního ruchu je železniční doprava úzce spojena s lodní dopravou na Nilu. Turisté často míří z Káhiry vlakem do Luxoru a odtud potom objevují památky Horního Egypta z palub výletních lodí, které křižují Nil mezi Luxorem a Asuánem.

---

⁵⁰ Cairo International Airport Overview. *FlightStats* [online]. 2012 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://www.flightstats.com/go/Airport/airportDetails.do?airportCode=CAI>

⁵¹ ZASTUPITELSKÝ ÚŘAD ČR V KÁHIŘE. *Souhrnná teritoriální informace Egypt* [online]. 2011 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://services.czechtrade.cz/pdf/sti/egypt-2011-04-01.pdf>

⁵² Tamtéž

5 Vývoj politické situace s ohledem na bezpečnost Egypta

V této kapitole se pokusím představit události, které měly významný vliv na vývoj cestovního ruchu v Egyptě. Může se jednat o hrozby vnitřní, jako jsou protivládní nepokoje, občanská válka, nebo teroristické akce extremistických skupin. Významným faktorem jsou ale i hrozby vnější, zejména události z blízkovýchodního regionu, potažmo události s celosvětovým dopadem.

Bezpečnostní situace v oblasti Blízkého Východu je vyhrocená již mnoho století. Vzhledem k tomu, že se zde střetávají křesťanské a židovské tradice s islámskými, je celá oblast právem považována za jedno z hlavních světových ohnisek napětí. Jako příklad z dávné minulosti můžeme uvést křížové výpravy, které měly za cíl vrátit svatou zemi zpět do rukou křesťanů. V moderních dějinách vyvolalo otevřený konflikt v tomto regionu vyhlášení samostatnosti státu Izrael 14. května 1948. Postupně nevraživost rozdílných kultur a náboženství přerostla v pět arabsko-izraelských válek, které měly celosvětový politický i ekonomický dopad. Díky těmto náboženským nepokojům celá oblast působí navenek velmi nestabilně a to i přes třicetiletou snahu o mírový proces.

5.1 Vnitřní hrozby

Důležitou událostí, díky které v 80. letech 20. století došlo k rozvoji zahraničního cestovního ruchu v Egyptě, bylo zajištění bezpečnosti na jeho území. O něž se zasloužil tehdejší egyptský prezident Muhammad Anwar as Sadat, když v roce 1979 podepsal jako první z arabských států mírovou smlouvu s Izraelem. Tímto činem si popudil ostatní arabské státy, ale na druhou stranu se země stala spojencem USA a otevřela se západnímu světu.⁵³ Ovšem v očích fundamentalistických muslimů byl Sadat viděn jako zrádce, a proto na něj byl spáchán v roce 1981 atentát.

---

⁵³ První egyptsko-izraelská mírová smlouva byla podepsána ve Washingtonu. ČT24 [online]. 26. 3. 2009 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kalendarium/49655-prvni-egyptsko-izraelska-mirova-smlouva-byla-podepsana-ve-washingtonu/>

5.1.1 Terorismus

Terorismus je hlavním problémem, který ovlivňuje bezpečnost turistů. Většinu útoků v Egyptě mají na svědomí příslušníci islamistických militantních hnutí Džamá'a Islámíja a Al- Džihád, které mají za cíl nastolit v Egyptě islámský stát. Oběťmi útoků se stávají především křesťanští obyvatelé Egypta a západní turisté. Důvodů proč teroristé útočí právě na turisty, může být několik. Chtějí například dosáhnout mezinárodní publicity, zdiskreditování vlády nebo poškození ekonomiky.⁵⁴

Od 90. let se stali turisté v Egyptě již několikrát cílem teroristických útoků. V následujících tabulkách uvádím přehled teroristických útoků od roku 1992, kdy militantní organizace začaly aktivně působit. Jedná se pouze o útoky zaměřené na zahraniční turisty, při kterých byly oběti na životech.

Tab. 3. Přehled útoků na turisty v Egyptě v letech 1992-1995

Datum	Místo útoku	Druh útoku	Zranění	Oběti
21.10.1992	Dajrút v jihoegyptské provincii Asijút	útok na autobus	2	1
26.2.1993	centrum Káhiry	bomba v kavárně	20	3
27.10.1993	hotel v Káhiře	střelba v kavárně hotelu	3	4
4.3.1994	u jihoegyptské vesnice Sidfa,	střelba na člun s turisty	0	1
26.8.1994	Jižní Egypt	útok na autobus	2	1
27.9.1994	Hurghada	střelba v lázeňském středisku	0	4
23.10.1994	město Nakada na jihu Egypta	ostřelování autobusu	3	1
19.11.1995	Asuán	útok na vlak	n	1

Zdroj: REUTERS, 2008, [online]⁵⁵

Ministerstvo zahraničních věcí ČR udává ve svých bezpečnostních pokynech pro cesty do Egypta, že „v Egyptě stále existují lokality, kam je pro vstup vyžadováno povolení od *Travel Permits Department of the Ministry of Interior*. Mezi tyto lokality patří příhraniční oblast s Libyí a oblasti Sinaje mimo silnice. Dále je třeba upozornit na

⁵⁴ Terorismus. *Valka.cz* [online]. 20. 1. 2001 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: http://www.valka.cz/clanek_325.html

⁵⁵ CHRONOLOGY: Violent incidents against tourists in Egypt. *Reuters* [online]. 22. 9. 2008 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2008/09/22/idUSLM77281>

oblasti na Sinaji, kde se doposud nacházejí neodkrytá minová pole z předchozích válek, často označená pouze ostnatým drátem.“⁵⁶

Tab. 4. Přehled útoků na turisty v Egyptě v letech 1996-2009

Datum	Místo útoku	Druh útoku	Zranění	Oběti
18.4.1996	hotel Europa v blízkosti pyramid	atentát na turisty	16	18
18.9.1997	Káhira	bomba v autobuse	18	10
17.11.1997	chrámu královny Hatšepsut u Luxoru	útok na turisty	24	68
7.10.2004	letoviska na pobřeží Rudého moře	tři bombové útoky	100	34
7.4.2005	historické centru Káhiry	sebevražedný atentátník	18	4
30.4.2005	Káhira	dva atentáty na turisty	10	3
23.7.2005	letovisko Šarm aš-Šajch	tři sebevražedné útoky	200	70
24.4.2006	letovisku Dahab	tři bombové útoky	90	20
22.2.2009	hlavní město Káhira	výbuch bomby	0	4

Zdroj: REUTERS, 2008, [online]⁵⁷

Z tabulek je možné vyčíst, že rozsah i způsob útoků teroristů v Egyptě se v posledních dvou dekadách na přelomu tisíciletí významně změnil. V 90. letech byly útoky sice častější, ale jednalo se spíše o únosy a ojedinělou střelbu a obětí nebylo většinou tolik. Nejvýznamnějším a zároveň nejvíce medializovaným byl útok v Luxoru, při kterém zahynulo celkem 68 lidí, z toho 58 zahraničních turistů. Po roce 2000 se teroristé začali zaměřovat bombovými útoky především na letoviska na pobřeží Rudého moře a na centrum Káhiry, s cílem způsobit co největší škody jak na majetku, tak z hlediska počtu obětí na životech.

5.1.2 Arabské jaro

V lednu 2011 vypukly v Egyptě protivládní demonstrace, které vystupovaly proti Mubarakově třicetileté vládě. Vlna nespokojenosti a následných protestů byla inspirována Tuniskem, kde několik týdnů trvající demonstrace donutily tamního prezidenta k odstoupení. Po sérii potyček mezi demonstrujícími a egyptskými

⁵⁶ Egypt: Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům. *Ministerstvo zahraničních věcí ČR* [online]. [cit. 2012-03-30]. Dostupné z:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/egypt/cestovani/other.html

⁵⁷ CHRONOLOGY: Violent incidents against tourists in Egypt. *Reuters* [online]. 22. 9. 2008 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2008/09/22/idUSLM77281>

bezpečnostními silami, při kterých přišlo o život více než 300 lidí a tisíce dalších byly raněny, byl prezident Mubarak donucen 11. února 2011 rezignovat.⁵⁸ Lidová povstání se po tuniském a egyptském úspěchu rozšířila i do dalších zemí arabského světa.

Moc v zemi převzala armáda, jejíž hlavní prioritou bylo obnovit pořádek a bezpečnost v zemi. Pod tlakem demonstrací nechala rozpustit parlament a pozastavila platnost ústavy. Cílem armády bylo přivést zemi k demokratickým parlamentním a prezidentským volbám.⁵⁹

Protivládní demonstrace a nejistota z budoucího vývoje v zemi měla rozhodující vliv na odliv turistů z Egypta. I když se většina nepokojů odehrávala mimo hlavní turistické lokality, politická nestabilita v Egyptě a značná medializace událostí Arabského jara vytvářela celkový dojem nebezpečnosti země, a proto podle mého názoru většina turistů raději zvolila nějakou bezpečnější destinaci.

5.1.3 Další rizika spojená s pobytem turistů v Egyptě

V tomto případě se nejedná o bezpečnostní hrozby jako takové, ale spíše o jevy, které mohou značně znepříjemnit pobyt turistů v této destinaci. Převážnou část egyptského území pokrývají pouště, kde panují extrémní podmínky, a proto turisté mířící do těchto lokalit musí být patřičně vybaveni. Turisté v Egyptě se mohou setkat s nepříjemnými písečnými bouřemi, které v zimě a na jaře přináší suchý vítr tzv. Chamsín.⁶⁰ Jedním z méně častých přírodních nebezpečí je možnost úrazu v moři. V posledních letech bylo dokonce zaznamenáno několik případů napadení žraloky. Letoviska na pobřeží mohou být také ohrožena z důvodu intenzivní lodní dopravy a těžby ropy v Rudém moři. Například pláže v okolí Hurghady byly již několikrát znečištěny ropnou skvrnou, což mělo za následek odliv turistů.

---

⁵⁸ Hlavní události egyptských protestů, které vedly k pádu Mubaraka. *IDnes.cz* [online]. 12. 2. 2011 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/hlavni-udalosti-egyptskych-protestu-ktere-vedly-k-padu-mubaraka-ph0-/zahranicni.aspx?c=A110210_231719_zahranicni_stf

⁵⁹ Egyptská armáda rozpustila parlament. O nové ústavě rozhodne referendum. *IDnes.cz* [online]. 13. 2. 2011 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/egyptska-armada-rozpustila-parlament-o-nove-ustave-rozhodne-referendum-140-/zahranicni.aspx?c=A110213_151813_zahranicni_vel

⁶⁰ BATEMAN, Graham a Victoria EGAN. *Zeměpis světa*. Praha: Columbus, 1994, s. 140

Dalším problémem pro zahraniční turisty mohou být střevní potíže. Lidé by se měli vyvarovat pití nebalené vody, konzumace ledových nápojů, přezrálého ovoce a potraviny z trhu by měli řádně omýt balenou vodou. S pobytem na slunci jsou spojeny rizika úžehu a úpalu. Proti spáleninám a přehřátí organismu turisty ochrání pokrývka hlavy, kvalitní opalovací krém a dostatek tekutin.

5.2 Vnější hrozby

Na příliv turistů nemá vliv pouze vnitropolitická situace, ale z hlediska bezpečnosti je potřeba vnímat i vývoj situace v širším okolí. Proto je nutno brát v úvahu i vnější hrozby, které na první pohled nemusejí mít s Egyptem nic společného.

5.2.1 Válka v Perském zálivu

Operace „Pouštní bouře“ v letech 1990-1991 ovlivnila bezpečnost celého Blízkého východu včetně Egypta. Agresivní politika Iráku v čele se Sadámem Husajnem vedla k invazi do Kuvajtu v roce 1990. Tato skutečnost se stala nepřijatelnou pro Radu bezpečnosti OSN, která pověřila členské státy k provedení vojenské operace za účelem osvobození Kuvajtu. Na straně protiirácké koalice stálo 28 států v čele s USA.⁶¹ Protože se Mubarak po počátečním váhání nakonec rozhodl zapojit do bojů na straně koalice, představoval celý tento konflikt i významné bezpečnostní riziko pro území Egypta. Na jedné straně pomohl postoj prezidenta Mubaraka Egyptu získat opět vůdčí roli v arabském světě a také zlepšit vztahy s USA, ovšem na druhé straně měla válka značný negativní dopad na vývoj egyptské ekonomiky a turismu.

5.2.2 Teroristický útok 11. září 2001

Události z 11. září 2001, kdy proběhl teroristický útok na USA, změnily dosavadní pohled na nebezpečnost terorismu. Tento skutek v podstatě představoval útok na celý civilizovaný svět, neboť jeho záměrem bylo zabít a šokovat co největší počet lidí.

---

⁶¹ ŠLAJCHRTOVÁ, Leona. Obrazem: Před dvaceti lety začala první „válka v přímém přenosu“. *IDnes.cz* [online]. 17. ledna 2011 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/obrazem-pred-dvaceti-lety-zacala-prvni-valka-v-primem-prenosu-puo-/zahranicni.aspx?c=A110117_152858_zahranicni_btw

Reakcí vlády USA bylo vyhlášení globální války terorismu. Bylo přijato velké množství bezpečnostních opatření zejména v letecké dopravě, což mělo bezprostřední dopad i na vývoj světové ekonomiky.

Zatímco teroristický útok většinou zasáhne cestovní ruch pouze regionálně nebo lokálně, v tomto případě byl dopad opravdu celosvětový. Navíc měl obrovský vliv zejména na příjezdy turistů do muslimských zemí, protože právě s islámem většina turistů spojovala možnost ohrožení vlastní bezpečnosti.

5.2.3 Válka v Iráku

Teroristický útok na Newyorské obchodní centrum lze považovat i za jeden z impulzů k vpádu spojeneckých vojsk do Iráku v roce 2003, neboť „o možném napojení teroristů z Al-Káidy na irácké tajné služby se začalo mluvit hned v roce 2001. Jeden z hlavních organizátorů akce Muhammad Atta byl před útoky na New York a Washington údajně v Praze. Podle informátora českých zpravodajců se měl setkat s iráckým agentem.“⁶² Navíc existovalo také podezření, že Irák vlastní zbraně hromadného ničení. Proto režim Saddáma Husajna představoval nebezpečí nejen pro oblast středního východu, ale i pro celou západní civilizaci a USA tak získaly důvod k útoku na Irák. Zatčení a následná poprava Saddáma Husajna nepřinesly zemi klid, ale uvrhli ji do občanské války mezi šííty a sunnity. Americké jednotky byly z Iráku staženy až na sklonku roku 2011.

---

⁶² POHANKA, Vít. Stála válka v Iráku Američanům za to? Většina z nich si to nemyslí. *Český rozhlas* [online]. 2. 1. 2012 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/amerika/_zprava/stala-valka-v-iraku-americanum-za-to-vetsina-z-nich-si-to-nemysli--997910

6 Analýza vývoje příjezdového cestovního ruchu v Egyptě od 90. let 20. století

V této kapitole jsou použity metody statistické a komparační analýzy vývoje cestovního ruchu a jejich následné vyhodnocení. Využívány jsou datové soubory zejména ze zdrojů Světové turistické organizace (UNWTO) a Statistického úřadu Egypta (CAPMAS). Srovnáním vývoje cestovního ruchu v Egyptě s vývojem v regionu Blízkého Východu a ve světě a následnou analýzou možných faktorů, které tento vývoj ovlivňují, bude zhodnocena míra vlivu bezpečnosti na cestovní ruch v Egyptě.

Vymezení regionu Blízkého východu je poněkud nejednoznačné, protože UNWTO ve svých statistikách považuje Izrael a Turecko za součást Evropy a statisticky je řadí do ní. Blízký Východ v tomto pojetí tedy zahrnuje území Bahrajnu, Egypta, Jordánska, Libanonu, Ománu, Palestiny, Kataru, Saudské Arábie, Sýrie, Spojených arabských emirátů a Jemenu.

Blízký Východ patří v současnosti vzhledem ke svému podílu na mezinárodním cestovním ruchu k méně významným oblastem. Podle statistik UNWTO za rok 2010 se na celkových mezinárodních turistických příjezdech podílel 6,4 % a na příjmech z mezinárodního cestovního ruchu 5,5 %. Jeho potenciál je ovšem v dlouhodobém prudkém meziročním růstu, který v posledním desetiletí dosahuje průměrně 9,6 %.⁶³

Egypt se v roce 2010 podílel téměř na čtvrtině všech turistických příjezdů do oblasti Blízkého Východu, podobně tomu bylo i u příjmů z cestovního ruchu. To z něj v současnosti dělá nejvýznamnější turistickou destinaci celého regionu.

6.1 Vývoj v 90. letech 20. století

Poslední dekáda 20. století znamenala pro egyptský cestovní ruch řadu významných změn. V předchozích letech, kdy Egypt využíval především svého kulturního dědictví a zaměřoval se na poznávací zájezdy, zaměřily do země nanejvýš 2 milióny turistů ročně. V 90. letech díky soukromým investorům začala výstavba turistických center na pobřeží

---

⁶³ UNWTO, *Tourism Highlights Edition 2011* [online]. Madrid: WTO, 2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/u27062/fulltext.pdf>

Rudého moře a v oblasti Sinaje, jejichž zásluhou se Egypt postupně přeměnil ve světovou turistickou destinaci se zaměřením hlavně na rekreaci. Mezi další faktory, které mohou vysvětlit rostoucí počet turistů, patří pokračující mírový proces na Blízkém Východě, významná podpora turismu ze strany vlády a celkové zlepšení služeb.

Statistiky ukazují, že turismus v Egyptě rostl v posledním desetiletí 20. století opravdu velmi rychle. Z tabulky č. 5 je vidět, že počet turistů v Egyptě se mezi lety 1990 – 2000 zdvojnásobil a překonal hranici 5 milionů ročně. Největší průměrný roční růst měl v tomto období sice region Blízkého Východu s 9,9 %, ale Egypt s hodnotou 7,8 % také výrazně převyšoval světový průměr 4,3 %.

Tab. 5. Počet turistických příjezdů do Egypta, na Blízký Východ a ve světě a jejich průměrná roční míra růstu v období 1990-2000

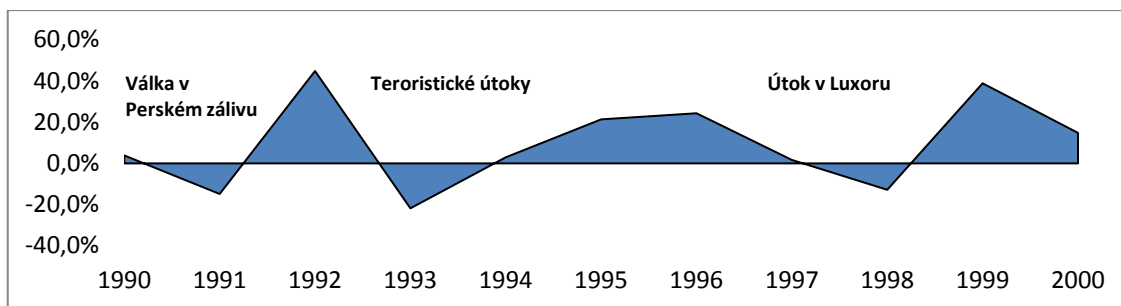
počet příjezdů	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Egypt	2 600 100	2 214 300	3 206 900	2 507 800	2 582 000	3 133 500
Blízký Východ	9 000 000	8 400 000	10 900 000	11 400 000	12 800 000	13 500 000
Svět	458 200 000	464 000 000	502 800 000	518 300 000	553 300 000	568 500 000
počet příjezdů	1996	1997	1998	1999	2000	Ø roční míra růstu '90-'00
Egypt	3 895 900	3 961 400	3 453 900	4 796 500	5 506 600	7,8%
Blízký Východ	14 100 000	14 800 000	15 281 000	18 219 000	23 237 000	9,9%
Svět	599 600 000	618 200 000	636 600 000	650 400 000	696 800 000	4,3%

Zdroj: Rady, 2002, [online]⁶⁴ a UNWTO, 1999-2011, [online]⁶⁵

Během celého období 90. let vykazují počty turistů přijíždějících do Egypta značné výkyvy a to zejména díky mezinárodním konfliktům a terorismu ze strany islámských fundamentalistů. Jak ukazuje graf č. 2, míra růstu počtu turistů poklesla v roce 1991 v důsledku války v Perském zálivu o 14,8 %, ovšem již v následujícím roce došlo k zotavení turismu a růst dosáhl téměř 45 %.

⁶⁴ RADY, Adel. *Tourism and Sustainable Development in Egypt* [online]. Plan Blue, 2002 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://www.planbleu.org/publications/livreblanc_egy.pdf

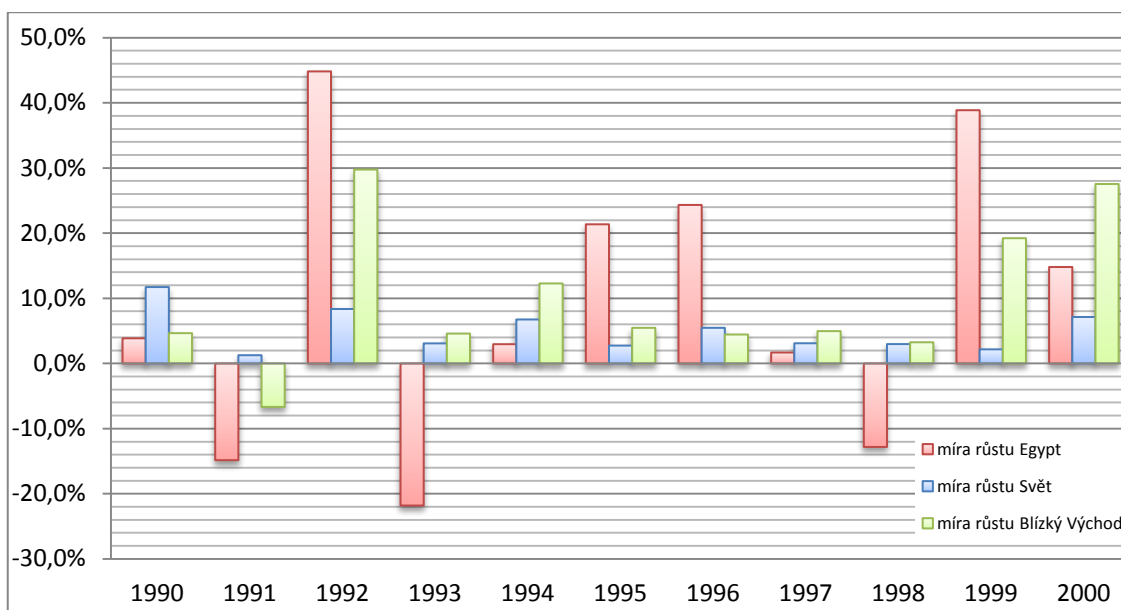
⁶⁵ UNWTO. *Tourism Highlights Edition 1999-2011* [online]. Madrid: WTO [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/?Subject=Tourism+Highlights&sortorder=asc&Language=English>

Graf 2. Vývoj míry růstu počtu turistů v Egyptě v letech 1990-2000

Zdroj: kalkulace autorky založené na datech z: Rady, 2002, [online]⁶⁶

Když v říjnu 1992 odstartovala série teroristických útoků orientovaných především na turisty, šla míra růstu v roce 1993 opět prudce dolů a to téměř o 22 %. Roky 1995 a 1996 představují období obnovy s meziročním růstem přesahujícím 20 %, ovšem teroristický útok v Luxoru v listopadu 1997, při kterém zahynulo 58 turistů, způsobil další pokles téměř o 13 % příjezdů.

Graf 3. Míra růstu počtu turistů v Egyptě, na Blízkém Východě a ve světě v letech 1990-2000

Zdroj: kalkulace autorky založené na datech z: Rady, 2002, [online]⁶⁷ a UNWTO, 1999-2011, [online]⁶⁸

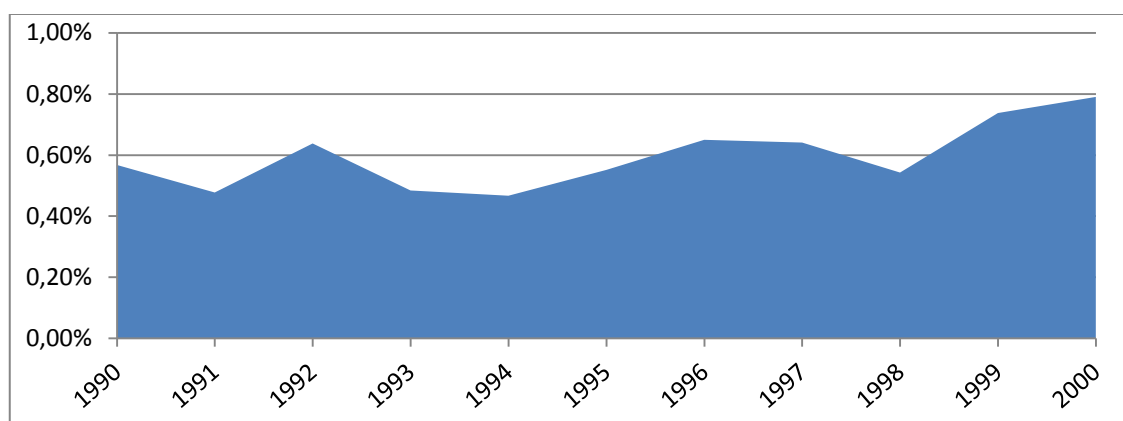
⁶⁶ RADY, Adel. *Tourism and Sustainable Development in Egypt* [online]. Plan Blue, 2002 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://www.planbleu.org/publications/livreblanc_egy.pdf

⁶⁷ Tamtéž

⁶⁸ UNWTO. *Tourism Highlights Edition 1999-2011* [online]. Madrid: WTO [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/?Subject=Tourism+Highlights&sortorder=asc&Language=English>

Z hlediska významu egyptského cestovního ruchu v rámci mezinárodního turismu a v rámci regionu Blízkého Východu můžeme v 90. letech 20. století pozorovat také velmi zajímavý vývoj. Zatímco v porovnání se světem význam egyptského turismu v tomto období dlouhodobě roste (mezi lety 1990-2000 se zvýšil z 0,6 % na 0,8 %), v rámci Blízkého Východu naopak jeho pozice postupně oslabuje (v roce 1990 byl podíl 28,9 % a v roce 2000 jen 23,7 %).

Největší propad zaznamenal cestovní ruch v Egyptě v roce 1994, kdy jeho podíl představoval necelé 0,5 % světového turismu a zhruba 20 % turismu Blízkého Východu. Rok 2000 byl zase specifický tím, že došlo k obrovskému nárůstu přílivu turistů do lokalit spojených s životem Ježíše Krista v souvislosti s oslavami výročí jeho narození. V důsledku toho sice význam Egypta celosvětově rostl, ale v rámci Blízkého Východu rapidně klesl.

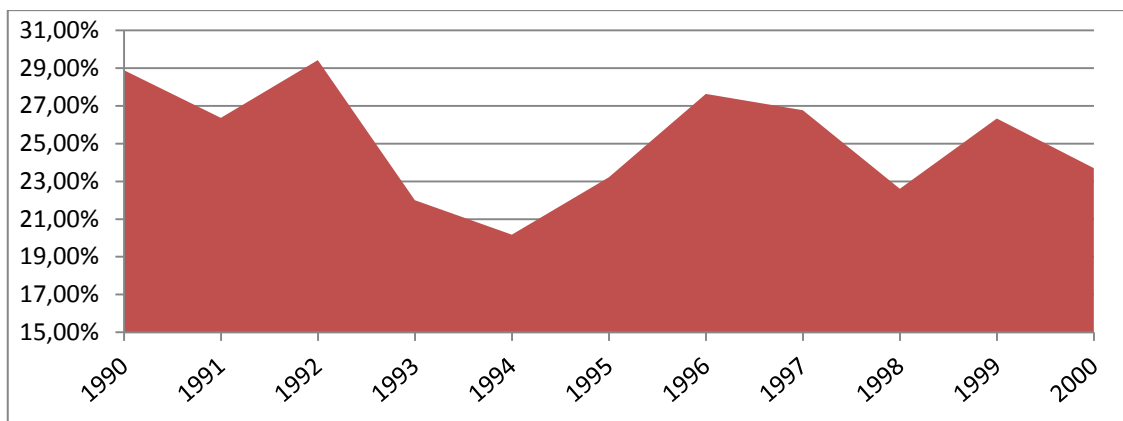

Graf 4. Podíl Egypta na mezinárodním turismu v % v letech 1990-2000

Zdroj: kalkulace autorky založené na datech z: Rady, 2002, [online]⁶⁹ a UNWTO, 1999-2011, [online]⁷⁰

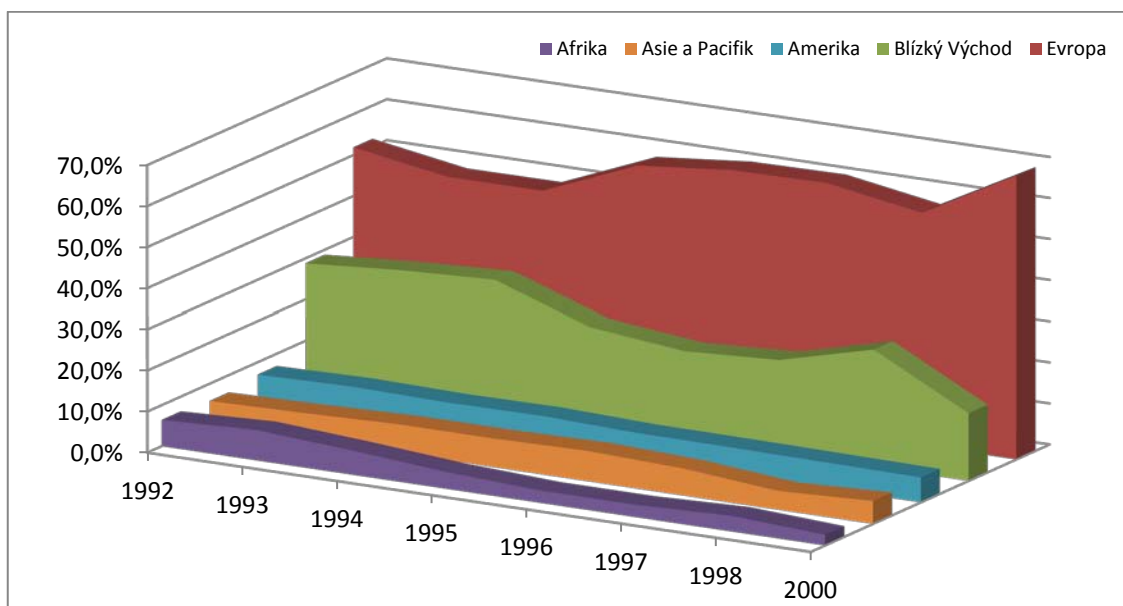
⁶⁹ RADY, Adel. *Tourism and Sustainable Development in Egypt* [online]. Plan Blue, 2002 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://www.planbleu.org/publications/livreblanc_egy.pdf

⁷⁰ UNWTO. *Tourism Highlights Edition 1999-2011* [online]. Madrid: WTO [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/?Subject=Tourism+Highlights&sortorder=asc&Language=English>

Graf 5. Podíl Egypta na turismu Blízkého Východu v % v letech 1990-2000

Zdroj: kalkulace autorky založené na datech z: Rady, 2002, [online]⁷¹ a UNWTO, 1999-2011, [online]⁷²

Graf 6. Vývoj podílů regionů na turistických příjezdech do Egypta v letech 1992-2000

Zdroj: Rady, 2002, [online]⁷³

Co se týče vývoje podílů jednotlivých regionů, ze kterých turisté do Egypta nejčastěji přijíždějí, tak v 90. letech došlo k největšímu růstu u Evropy, jejíž podíl se zvýšil mezi

⁷¹ RADY, Adel. *Tourism and Sustainable Development in Egypt* [online]. Plan Blue, 2002 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://www.planbleu.org/publications/livreblanc_egy.pdf

⁷² UNWTO. *Tourism Highlights Edition 1999-2011* [online]. Madrid: WTO [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/?Subject=Tourism+Highlights&sortorder=asc&Language=English>

⁷³ RADY, Adel. *Tourism and Sustainable Development in Egypt* [online]. Plan Blue, 2002 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://www.planbleu.org/publications/livreblanc_egy.pdf

lety 1992-2000 z 52 % na 69 %. Naopak dlouhodobě klesají podíly Blízkého Východu a Afriky. Z grafu č. 6 je ovšem zřejmé, že v letech bezprostředně následujících po teroristických útocích (1993, 1994 a 1998) se situace vždy otočila a docházelo k významnému poklesu podílu evropských turistů a naopak rostl podíl turistů z Blízkého Východu.

Celá 90. léta minulého století jsou charakteristická pozvolným, ale nepřetržitým růstem mezinárodního cestovního ruchu v celosvětovém měřítku. Na regionální i státní úrovni byl sice zaznamenán v porovnání se světem daleko rychlejší průměrný růst, který byl ovšem, především v případě Egypta, několikrát přerušen významným poklesem, způsobeným především obavami turistů o vlastní bezpečnost. Naštěstí pro místní ekonomiku byla doba obnovy cestovního ruchu vždy poměrně krátká a netrvala déle než dva roky. V těchto krizových letech roste poptávka po Egyptě zejména v okolních arabských zemích, naopak značně klesá zájem evropských turistů, proti nimž byla mířena většina útoků.

6.2 Vývoj v prvním desetiletí 21. století

Na přelomu tisíciletí se stal cestovní ruch opravdu globálním jevem a zařadil se mezi nejvýznamnější ekonomická odvětví. Vývoj turismu v prvním desetiletí nového milénia ovšem významně ovlivnily politické události mezinárodního i regionálního rozměru, a tak i v tomto období jsou přes celkový růst zaznamenány značné výkyvy. Především po 11. září 2001 čelil svět sílící hrozbě dalších teroristických útoků, což zásadně ovlivnilo světovou ekonomiku včetně oblasti cestovního ruchu.

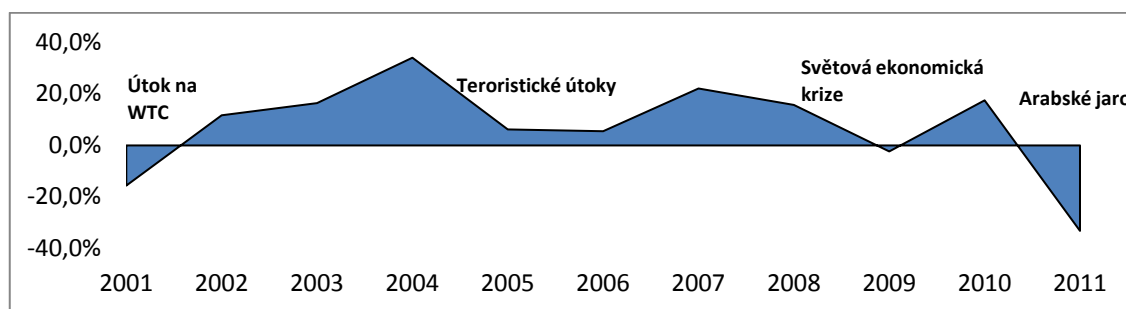
Rok 2000 byl pro Egypt z pohledu příjezdového cestovního ruchu tím nejúspěšnějším v dějinách a jeho výsledky byly pokořeny až v roce 2003. Mezi lety 2001-2010 se počet turistů v Egyptě ztrojnásobil, přičemž hodnota průměrného ročního růstu dosahovala 13,7 %, což představuje téměř čtyřnásobek oproti světovému průměru. Tabulka č. 6 ovšem ukazuje, že v krizovém roce 2011 došlo k obrovskému propadu počtu příjezdějících turistů a při zahrnutí tohoto roku do statistik se průměrný růst nakonec snížil na 7,8 %.

Tab. 6. Počet turistických příjezdů do Egypta, na Blízký Východ a ve světě a jejich průměrná roční míra růstu v období 2001-2011

počet příjezdů	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Egypt	4 648 000	5 192 000	6 045 000	8 104 000	8 608 000	9 083 000
Blízký Východ	22 653 000	27 879 000	29 990 000	36 265 000	37 842 000	40 900 000
Svět	684 100 000	703 000 000	690 000 000	764 000 000	803 000 000	853 000 000
počet příjezdů	2007	2008	2009	2010	2011	Ø roční míra růstu '01-'11
Egypt	1 1091 000	12 83 5000	12 536 000	14 731 000	9 845 066	7,8%
Blízký Východ	46 732 000	55 237 000	52 886 000	60 332 000	54 800 000	9,2%
Svět	901 000 000	917 000 000	882 000 000	940 000 000	980 000 000	3,7%

Zdroj: CAPMAS, 2011, [online]⁷⁴ a UNWTO, 1999-2011, [online]⁷⁵

Podobně jako v 90. letech 20. století tak i v první dekádě 21. století je příjezdový cestovní ruch Egypta charakteristický značnou kolísavostí, způsobenou vnějšími i vnitřními vlivy. V roce 2001 je pokles o více než 15 % způsoben především narůstajícími nepokoji v sousedním Izraeli a Palestině a bezpochyby také teroristickým útokem z 11. září 2001 na Spojené státy americké. Následující dva roky se nejen egyptský cestovní ruch potýkal s mnoha obtížemi. Strach z dalších teroristických útoků, začátek války v Iráku, epidemie nemoci SARS a celkové oslabení ekonomiky znamenalo, že se egyptský turismus obnovoval poměrně pomalu.

Graf 7. Vývoj míry růstu počtu turistů v Egyptě v letech 2001-2011

Zdroj: kalkulace autorky založené na datech z: CAPMAS, 2011, [online]⁷⁶

⁷⁴ CAPMAS. *Statistical Yearbook: Egypt*[online]. 2011 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z:

<http://www.capmas.gov.eg/pdf/Static%20Book/INTREFAE/eng.htm>

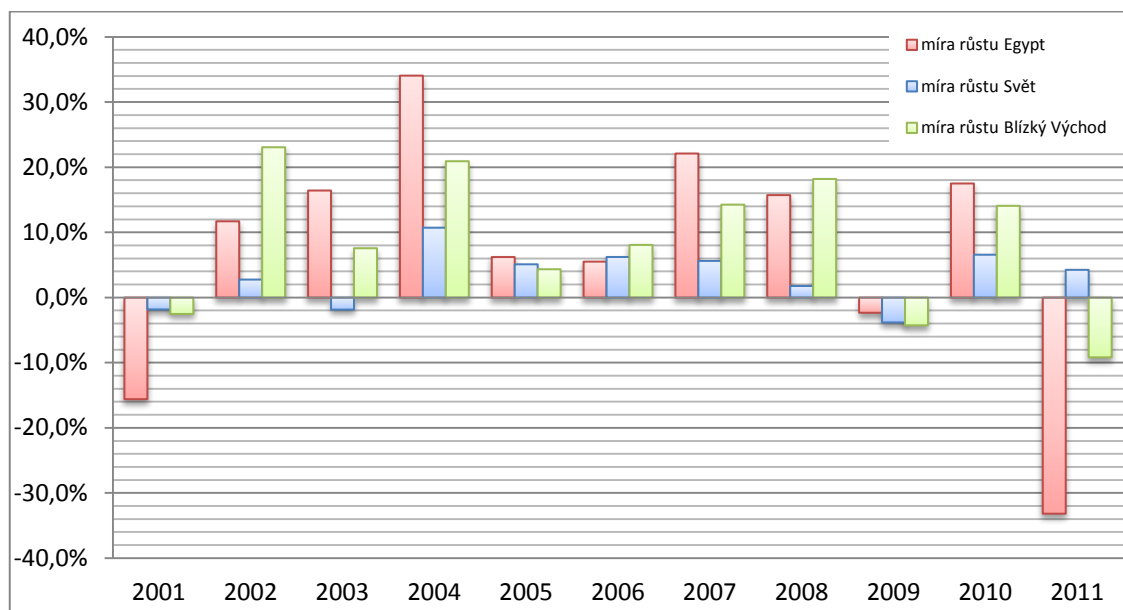
⁷⁵ UNWTO. *Tourism Highlights Edition 1999-2011* [online]. Madrid: WTO [cit. 2012-04-15]. Dostupné z:

<http://www.e-unwto.org/content/?Subject=Tourism+Highlights&sortorder=asc&Language=English>

⁷⁶ CAPMAS. *Statistical Yearbook: Egypt*[online]. 2011 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z:

<http://www.capmas.gov.eg/pdf/Static%20Book/INTREFAE/eng.htm>

Až v roce 2004 dochází k výraznému zrychlení a růst oproti předchozímu roku představuje více než 34 %. V letech 2005 a 2006 začali v Egyptě opět aktivně působit islámští fundamentalisté, jejichž četné útoky mířené opět hlavně proti turistům způsobily zjevné zpomalení růstu přílivu turistů. Během roku 2007, kdy do Egypta zamířilo více než 11 miliónů turistů, došlo k dynamickému zrychlení a růst přesáhl 22 %. V podobném duchu probíhal i rok následující.

Graf 8. Míra růstu počtu turistů v Egyptě, na Blízkém Východě a ve světě v letech 2001-2011

Zdroj: kalkulace autorky založené na datech z: CAPMAS, 2011, [online]⁷⁷ a UNWTO, 1999-2011, [online]⁷⁸

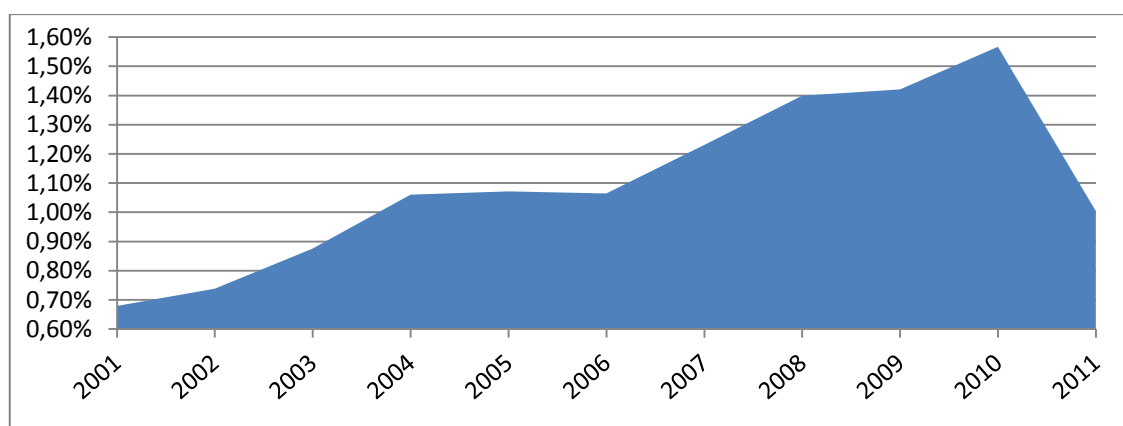
Jedním z důsledků světové ekonomické krize byl i značný pokles mezinárodního cestovního ruchu. V roce 2009 můžeme sledovat propad v počtech turistů na všech sledovaných úrovních. Celosvětově došlo k poklesu o 3,8 %, na Blízkém Východě o 4,3 %, ovšem v Egyptě pouze o 2,3 %. Důvodem, proč ekonomická krize nezasáhla Egypt tak výrazně, může být fakt, že patří dlouhodobě mezi levnější destinace, po kterých poptávka neklesala tolik jako po dražších zájezdech. V roce 2010 byl Blízký Východ celosvětově nejrychleji rostoucím regionem v počtu turistických příjezdů, přičemž

⁷⁷ CAPMAS. *Statistical Yearbook: Egypt*[online]. 2011 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <http://www.capmas.gov.eg/pdf/Static%20Book/INTREFACE/eng.htm>

⁷⁸ UNWTO. *Tourism Highlights Edition 1999-2011* [online]. Madrid: WTO [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/?Subject=Tourism+Highlights&sortorder=asc&Language=English>

samotný Egypt dosáhl více než 17 % růstu. Ovšem protivládni protesty a vlna násilí na počátku roku 2011 způsobily největší propad turismu v egyptských dějinách, neboť počty turistů klesly o celou třetinu oproti předchozímu roku.

Význam egyptského cestovního ruchu v porovnání s mezinárodním turismem v prvním desetiletí 21. století prakticky neustále roste. Na přelomu tisíciletí sice došlo k poklesu, ale poté již můžeme pozorovat až do roku 2010 rychlý růst, který byl zpomalen pouze v letech 2005, 2006 a 2009. Celkově se podíl Egypta na mezinárodním turismu zvýšil od roku 2001 z 0,7 % na 1,6 % v roce 2010. Pro bližší srovnání uvádím, že např. v další velice oblíbené severoafrické destinaci, Tunisku, podíl na mezinárodním turismu v tomto období stagnoval na úrovni 0,8 %.

Graf 9. Podíl Egypta na mezinárodním turismu v % v letech 2001-2011

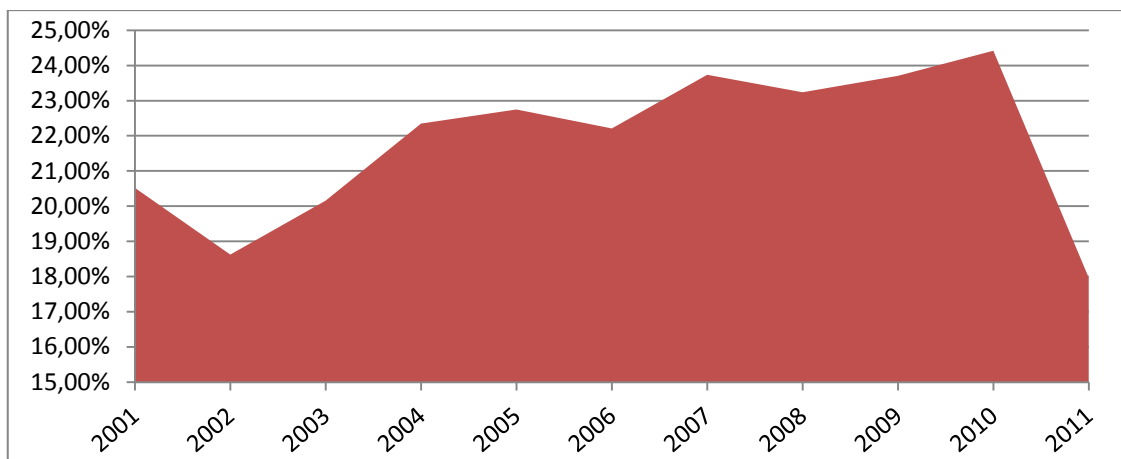
Zdroj: kalkulace autorky založené na datech z: CAPMAS, 2011, [online]⁷⁹ a UNWTO, 1999-2011, [online]⁸⁰

V rámci Blízkého Východu je viditelné v tomto období značné kolísání podílu Egypta na regionálním cestovním ruchu. V prvních dvou letech došlo k výraznému poklesu významu až k 18,5 %, poté následuje rychlý růst až do roku 2006, ve kterém došlo k mírnému poklesu. Další ovšem již pouze pozvolný růst vyvrcholil v roce 2010, kdy byl podíl Egypta v regionu téměř 25 %.

⁷⁹ CAPMAS. *Statistical Yearbook: Egypt*[online]. 2011 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <http://www.capmas.gov.eg/pdf/Static%20Book/INTREFACE/eng.htm>

⁸⁰ UNWTO. *Tourism Highlights Edition 1999-2011* [online]. Madrid: WTO [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/?Subject=Tourism+Highlights&sortorder=asc&Language=English>

Graf 10. Podíl Egypta na turismu Blízkého Východu v % v letech 2001-2011

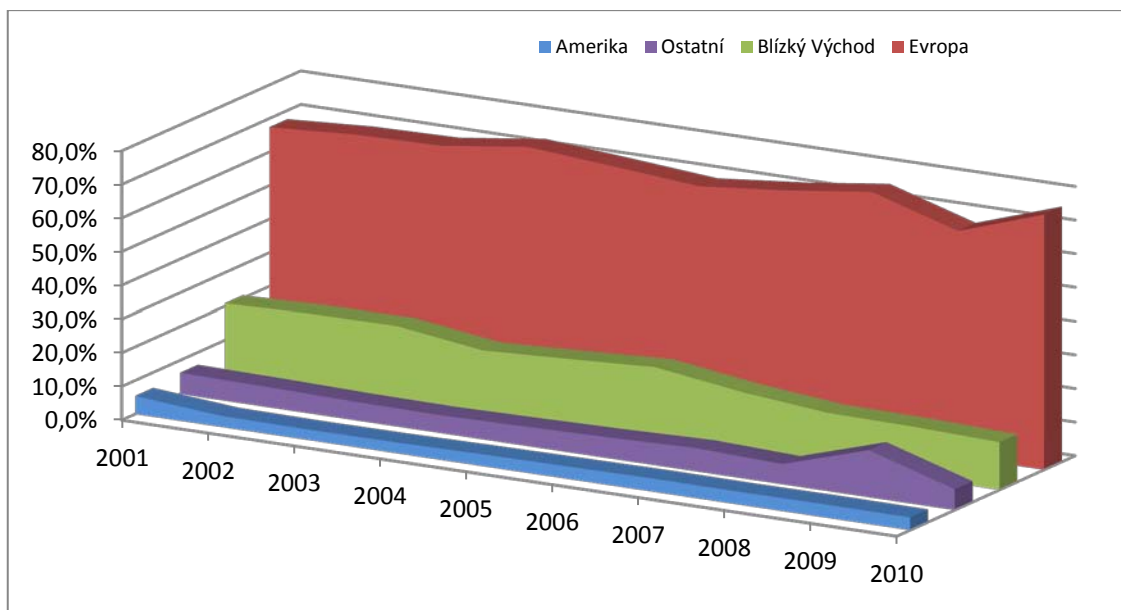
Zdroj: kalkulace autorky založené na datech z: CAPMAS, 2011, [online]⁸¹ a UNWTO, 1999-2011, [online]⁸²

Protože se události Arabského jara netýkaly pouze Egypta, ale zasáhly i další země Severní Afriky a Blízkého Východu, tak by se dalo předpokládat, že egyptský cestovní ruch v roce 2011 sice oslabí v porovnání se světem, ale v rámci regionu zůstane jeho pozice zachována. Egyptský turismus ovšem zaznamenal významný propad v obou případech. Z hlediska mezinárodního významu poklesl na 1 % a na regionální úrovni se jeho podíl snížil pod 18 %.

V grafu č. 11 je vidět, že ve vývoji podílů jednotlivých regionů, ze kterých turisté do Egypta nejčastěji přijíždějí, nedošlo oproti 90. létům 20. století k výrazným změnám. Stále roste zejména podíl Evropy a to především na úkor Blízkého Východu. Podíl Evropanů se v letech 2001 až 2010 zvýšil z 67,4 % na 75,8 %, přičemž výkyvy nejsou tak výrazné jako v období předchozím. Zajímavý je pokles zájmu turistů z Ameriky, který nastal po 11. září 2001. Od té doby jejich podíl prakticky stagnuje. V roce 2009, kdy ekonomická krize naplno zasáhla téměř celou Evropu, je zřetelný pokles turistů právě z tohoto kontinentu. Naopak vzrostl podíl turistů zejména z Asie a Afriky.

⁸¹ CAPMAS. *Statistical Yearbook: Egypt*[online]. 2011 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <http://www.capmas.gov.eg/pdf/Static%20Book/INTREFAE/eng.htm>

⁸² UNWTO. *Tourism Highlights Edition 1999-2011* [online]. Madrid: WTO [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/?Subject=Tourism+Highlights&sortorder=asc&Language=English>

Graf 11. Vývoj podílů regionů na turistických příjezdech do Egypta v letech 2001-2010

Zdroj: CAPMAS, 2011, [online]⁸³

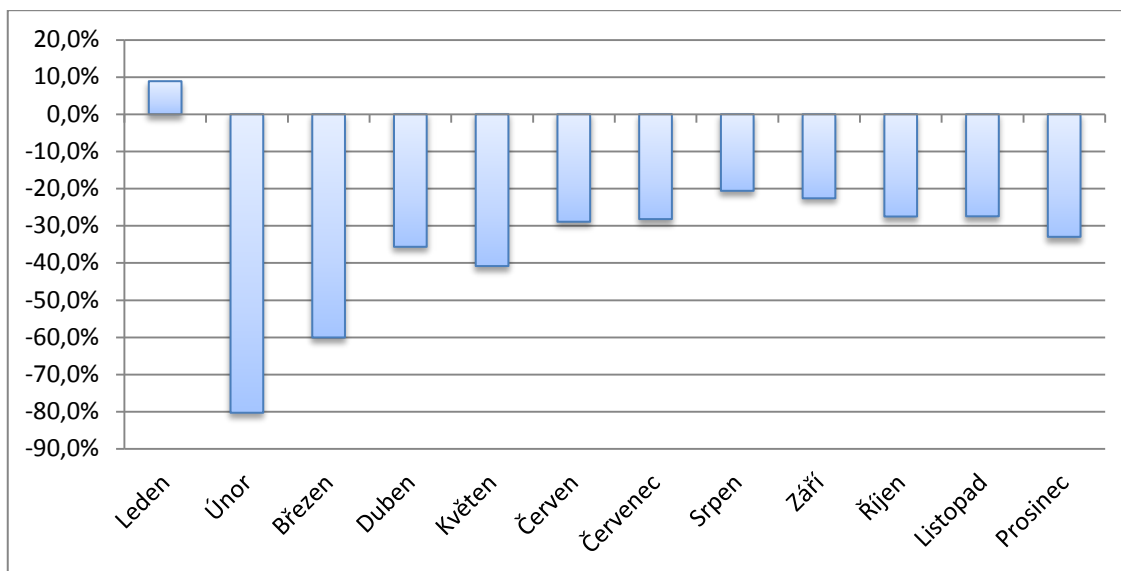
Pro egyptský cestovní ruch je první desetiletí 21. století velice progresivním obdobím. V rámci mezinárodního turismu vzrostl jeho význam více než dvojnásobně, na regionální úrovni byly sice zaznamenány výraznější výkyvy, ale přesto dosáhl podíl Egypta v rámci Blízkého Východu v roce 2010 téměř 25 %. Politické události mezinárodního i regionálního významu ovlivnily vývoj egyptského cestovního ruchu v tomto období daleko významněji než světová ekonomická krize, během níž dokonce význam Egypta vzrostl. Události spojené s protivládními demonstracemi na počátku roku 2011 a následné obavy turistů o bezpečnost způsobily propad egyptského turismu zhruba na úroveň z roku 2004.

6.3 Vývoj v roce 2011

Na počátku roku 2011 odstartovala v zemích severní Afriky a Blízkého Východu vlna protivládních nepokojů a revolucí, která měla ničující účinky pro jejich ekonomiku. Protože je cestovní ruch úzce spjat s bezpečností, začali se turisté od těchto regionů brzy odvracet. Nejinak tomu bylo samozřejmě i v případě Egypta, kde byl zaznamenán v roce 2011 propad v počtu turistických příjezdů o 33 % proti roku předchozímu.

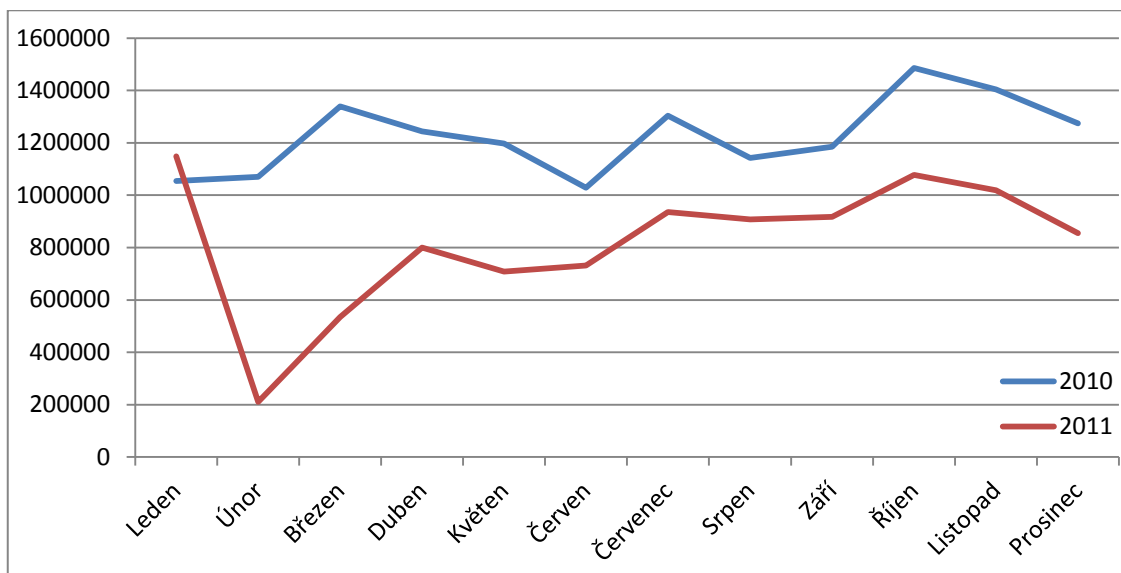
⁸³ CAPMAS. *Statistical Yearbook: Egypt*[online]. 2011 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <http://www.capmas.gov.eg/pdf/Static%20Book/INTREFACE/eng.htm>

Z grafu č. 12 je zřejmé, že k největšímu poklesu došlo v počátečních měsících revoluce, v únoru a březnu, kdy počty turistů poklesly o 80 %, respektive o 60 % oproti stejným měsícům roku 2010.

Graf 12. Procentuální změna (2011/2010) počtu turistů v Egyptě pro jednotlivé měsíce

Zdroj: CAPMAS, 2012, [online]⁸⁴

Graf 13. Počet turistických příjezdů do Egypta podle jednotlivých měsíců v letech 2010 a 2011

Zdroj: CAPMAS, 2012, [online]⁸⁵

⁸⁴ Central Agency for Public Mobilization and Statistics [online]. 2012 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <http://www.capmas.gov.eg/default.aspx>

⁸⁵ Tamtéž

Naštěstí pro Egypt došlo k nepokojům a tím i nejvýraznějšímu úbytku turistů v době vedlejší sezóny, protože jinak mohly být celkové důsledky ještě daleko horší. V letních měsících se vzhledem k částečné stabilizaci politické situace propad postupně snížil zhruba k 20 % proti roku 2010, ale s blížícími se parlamentními volbami na podzim došlo opět k jeho mírnému zvýšení.

Ačkoli se většina demonstrací a potyček s bezpečnostními složkami během Arabského jara odehrávala v Káhiře a dalších administrativních městech a v pobřežních turistických centrech stále panoval relativní klid, chápali turisté tuto vnitrostátní nestabilitu jako celek a z obav o vlastní bezpečnost začali ve velké míře zájezdy rušit. Na tuto situaci musely samozřejmě zareagovat i cestovní kanceláře, které začaly klientům nabízet alternativní zájezdy do jiných bezpečnějších destinací. Následkem toho navštívilo Egypt v roce 2011 téměř o 5 miliónů turistů méně než v roce 2010 a výrazně se snížily i ceny jednotlivých zájezdů.

S odlivem turistů samozřejmě úzce souvisí i pokles příjmů z cestovního ruchu, který významně postihuje celou egyptskou ekonomiku. Turistická zařízení byla nucena propouštět zaměstnance, anebo jim výrazně snížit platy. Egypt nakonec musel požádat o půjčku od Mezinárodního měnového fondu, která mu má pomoci překonat tuto náhlou krizi.⁸⁶

---

⁸⁶ TUREČEK, Břetislav. Turismus v Egyptě platí za loňské násilnosti mohutným poklesem. Český rozhlas [online]. 21. ledna 2012 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/svetovaekonomika/_zprava/1007187

Závěr

Egypt má opravdu vynikající předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu, a to především díky nepřebernému množství unikátních kulturně-historických památek a přítomnosti korálů v Rudém moři. Jeho poloha na severovýchodě Afriky a relativní blízkost evropskému trhu také výrazně zvyšuje turistický potenciál této destinace. Během posledního desetiletí minulého století vstoupili na egyptský trh soukromí investoři, díky nimž došlo k obrovské expanzi ve výstavbě hotelových komplexů v lokalitách na pobřeží Rudého moře. Tím se místnímu cestovnímu ruchu otevřela zcela nová dimenze, díky níž se Egypt zařadil mezi světové turistické destinace.

Tato práce splnila cíl, který byl stanoven v jejím úvodu. Bylo zjištěno, že existuje významná spojitost mezi nestabilní politickou a bezpečnostní situací Egypta a jeho příjezdovým cestovním ruchem. Egyptský cestovní ruch byl od začátku 90. let 20. století mnohokrát přímo zasažen díky teroristickým útokům, jejichž terčem se stali převážně zahraniční turisté. Nestabilní politická a bezpečnostní situace však působila na egyptský turismus i nepřímo. Válečné konflikty v Perském zálivu a Iráku, neutuchající izraelsko-palestinské střety, teroristické útoky na USA a události Arabského jara působily na aktivní cestovní ruch Egypta nepřímo, protože jejich cílem nebylo poškodit turismus. Všechny tyto události byly ovšem značně medializovány a tím vytvořily zemím regionu Blízkého Východu pověst potencionálně nebezpečných destinací.

Důležitými faktory, které významně ovlivňují míru dopadu bezpečnostní nestability na cestovní ruch, jsou rozsah a četnost jednotlivých konfliktů. Samozřejmě, že čím četnější a závažnější tyto incidenty jsou, tím jsou jejich dopady na turismus tvrdší a doba jeho následné obnovy se prodlužuje. Tyto dopady mají často nejen místní ale i regionální charakter, protože turisté si incidenty často spojují nejen s konkrétní zemí, ale především s její kulturou a náboženstvím, díky čemuž často padne stín i na další země regionu a výrazně se sníží i jejich cestovní ruch.

Obecně lze říci, že příjezdový cestovní ruch Egypta je charakteristický dlouhodobým nadprůměrným růstem, který je však občas přerušen hlubokými propady souvisejícími s obavami turistů o svoji bezpečnost. Analýzou posledních dvou dekád vývoje příjezdového cestovního ruchu Egypta a jejich porovnáním s vývojem v regionu a ve

světě vyplynulo, že jakékoliv zastavení růstu, případně pokles se objevily vždy bezprostředně po vypuknutí bezpečnostní krize, a to ať už války, série teroristických útoků nebo občanských nepokojů. Naopak na každé zlepšení situace v regionu reagoval cestovní ruch vysokými tempy růstu. Je tedy možné potvrdit správnost předpokladu, že bezpečnost významně ovlivňuje příjezdový cestovní ruch Egypta. Jistěže bezpečnost není jediným faktorem, který má vliv na vývoj egyptského cestovního ruchu. Svůj význam měly a mají např. i ekonomická situace ve zdrojových regionech, dlouholetá snaha vlády o plnou kontrolu tohoto oboru nebo naopak příchod zahraničních investorů a následný rozvoj v polovině 90. let minulého století.

Největší propad v dějinách egyptského turismu byl zaznamenán v roce 2011 v souvislosti s událostmi Arabského jara. Protivládní demonstrace a vlna nepokojů odstartovala pád Mubarakovy vlády a nejistota z budoucího vývoje a nestabilita bezpečnostní situace způsobily více než třetinový odliv turistů.

Naštěstí pro egyptskou ekonomiku byla doba obnovy cestovního ruchu vždy poměrně krátká a ve zkoumaném období nikdy netrvala déle než dva roky. Důvody této skutečnosti mohou být především v jedinečnosti turistických atraktivit, neboť Egypt jednoduše nelze vyměnit za ledajakou destinaci se sluncem a mořem. Zejména díky těmto ojedinělým předpokladům si dlouhodobě udržuje výsadní postavení mezi ostatními turistickými destinacemi v regionu Blízkého Východu.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

BATEMAN, Graham a Victoria EGAN. *Zeměpis světa*. Praha: Columbus, 1994. ISBN 80-901-7276-8.

Divy světa: Fascinující stavby a památky. Od Kolosea k Tádž Mahal. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1993, 240 s. ISBN 80-856-3406-6.

HÉRODOTOS. *Dějiny*. Vyd. 3., V nakl. Academia 1. Překlad Jaroslav Šonka. Praha: Academia, 2004, 548 s. ISBN 80-200-1192-7.

HRALA, Václav. *Geografie cestovního ruchu*. 2., upr. vyd. Praha: Idea Servis, 1994, 190 s. ISBN 80-901-4624-4.

Malá ilustrovaná encyklopedie A-Ž. 1. vyd. Praha: Encyklopedický dům, 1999, 1213 s. ISBN 80-860-4412-2.

PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 2., upr. vyd. Praha: Idea Servis, 2007, 124 s. ISBN 978-808-5970-555.

Sedmdesát divů světa: osudy slavných stavebních památek. Praha: Slovart, 2005, 304 s. ISBN 80-720-9711-3.

VYSTOUPIL, Jiří. *Základy cestovního ruchu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 119 s. ISBN 80-210-4167-6.

ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a králové starého Egypta*. Praha: Mladá fronta, 1979, 405 s.

Internetové zdroje

Webové portály

- [1] *Central Agency for Public Mobilization and Statistics* [online]. 2012 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: <http://www.capmas.gov.eg/default.aspx>
- [2] *E-unwto* [online]. [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/home/main.mpx>
- [3] *Káhira: egyptská metropole, pyramidy, muzea, památky* [online]. 2011 [cit. 2012-03-16]. Dostupné z: <http://www.kahira.estranky.cz/>
- [4] *Rudé moře.com* [online]. [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: <http://www.rude-more.com/>

Webové stránky

- [1] *Alexandrie. Egyptané.cz* [online]. [cit. 2012-03-16]. Dostupné z: <http://egyptane.cz/alexandrie>
- [2] *Cairo International Airport Overview. FlightStats* [online]. 2012 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://www.flightstats.com/go/Airport/airportDetails.do?airportCode=CAI>
- [3] *Egypt. Air-tours.ru* [online]. [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: <http://air-tours.ru/index/0-61>
- [4] *Egypt: Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům. Ministerstvo zahraničních věcí ČR* [online]. [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/egypt/cestovani/other.html
- [5] *Egypt: Vnitropolitická charakteristika. Ministerstvo zahraničních věcí ČR* [online]. [cit. 2012-03-23]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/egypt/politika/vnitropoliticka_charakteristika.html

- [6] Egyptské muzeum. *Káhira.eu* [online]. [cit. 2012-03-16]. Dostupné z:
<http://www.kahira.eu/egyptske-muzeum/>
- [7] Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku. *CzechTourism* [online]. 2012 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>
- [8] Leccos - Egypt. *Leccos.com* [online]. [cit. 2012-03-25]. Dostupné z:
<http://leccos.com/index.php/clanky/egypt>
- [9] World Weather Information Service - Egypt. *World Weather Information Service* [online]. [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: <http://worldweather.wmo.int/059/m059.htm>

Elektronické články

- [1] Egyptská armáda rozpustila parlament. O nové ústavě rozhodne referendum. *IDnes.cz* [online]. 13. 2. 2011 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z:
http://zpravy.idnes.cz/egyptska-armada-rozpustila-parlament-o-nove-ustave-rozhodne-referendum-140-/zahranicni.aspx?c=A110213_151813_zahranicni_vel
- [2] Hlavní události egyptských protestů, které vedly k pádu Mubaraka. *IDnes.cz* [online]. 12. 2. 2011 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/hlavni-udalosti-egyptskych-protestu-ktere-vedly-k-padu-mubaraka-ph0-/zahranicni.aspx?c=A110210_231719_zahranicni_stf
- [3] CHRONOLOGY: Violent incidents against tourists in Egypt. *Reuters* [online]. 22. 9. 2008 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z:
<http://www.reuters.com/article/2008/09/22/idUSLM77281>
- [4] Kdo je Husní Mubarak? Muž, který vládne Egyptu 30 let. *Lidovky.cz* [online]. 29. 1. 2011 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/kdo-je-husni-mubarak-muz-ktery-vladne-egyptu-30-let-fvp-/ln_zahranici.asp?c=A110129_192701_ln_zahranici_ape

- [5] POHANKA, Vít. Stála válka v Iráku Američanům za to? Většina z nich si to nemyslí. *Český rozhlas* [online]. 2. 1. 2012 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/amerika/_zprava/stala-valka-v-iraku-americanum-za-to-vetsina-z-nich-si-to-nemysli--997910
- [6] První egyptsko-izraelská mírová smlouva byla podepsána ve Washingtonu. *ČT24* [online]. 26. 3. 2009 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kalendarium/49655-prvni-egyptsko-izraelska-mirova-smlouva-byla-podepsana-ve-washingtonu/>
- [7] ŠLAJCHRTOVÁ, Leona. Obrazem: Před dvaceti lety začala první „válka v přímém přenosu“. *IDnes.cz* [online]. 17. 1. 2011 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/obrazem-pred-dvaceti-lety-zacala-prvni-valka-v-primem-prenosu-puo-/zahranicni.aspx?c=A110117_152858_zahranicni_btw
- [8] ŠTÁSTKA, Tomáš. Čerstvě zvolení egyptští poslanci si do přísahy vkládají vlastní slova. *IDnes.cz* [online]. 23. 1. 2012 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/cerstve-zvoleni-egyptsti-poslanci-si-do-prisahy-vkladaji-vlastni-slova-1ay-/zahranicni.aspx?c=A120123_160348_zahranicni_ts
- [9] Terorismus. *Valka.cz* [online]. 20. 1. 2001 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: http://www.valka.cz/clanek_325.html
- [10] TUREČEK, Břetislav. Turismus v Egyptě platí za loňské násilnosti mohutným poklesem. *Český rozhlas* [online]. 21. 1. 2012 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/svetovaekonomika/_zprava/1007187
- [11] VIGNAL, Leïla. The new territories of tourism in Egypt: a local-global frontier?. *Cybergeo: European Journal of Geography* [online]. 2010 [cit. 2012-03-26]. DOI: 10.4000/cybergeo.23324. Dostupné z: <http://cybergeo.revues.org/23324>

Elektronické publikace

- [1] CAPMAS. *Statistical Yearbook: Egypt* [online]. 2011 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://www.capmas.gov.eg/pdf/Static%20Book/INTREFACE/eng.htm>

- [2] GALVASOVÁ, Iva, J. BINEK, J. HOLEČEK, K. CHABIČOVSKÁ a Z. SZCZYRBA. *Průmysl cestovního ruchu* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.garep.cz/publikace/prumysl-cestovniho-ruchu.pdf>
- [3] RADY, Adel. *Tourism and Sustainable Development in Egypt* [online]. Plan Blue, 2002 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://www.planbleu.org/publications/livreblanc_egy.pdf
- [4] CIA. *The World Factbook* [online]. [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html>
- [5] UNWTO. *Tourism Highlights Edition 1999* [online]. Madrid: WTO, 1999 [cit. 2012-04-15]. ISBN 978-928-4403-011. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/h62486/fulltext.pdf>
- [6] UNWTO. *Tourism Highlights Edition 2000* [online]. Madrid: WTO, 2000 [cit. 2012-04-15]. ISBN 978-928-4403-745. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/m61p77/fulltext.pdf>
- [7] UNWTO. *Tourism Highlights Edition 2001* [online]. Madrid: WTO, 2001 [cit. 2012-04-15]. ISBN 978-928-4406-845. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/xx2874/fulltext.pdf>
- [8] UNWTO. *Tourism Highlights Edition 2002* [online]. Madrid: WTO, 2002 [cit. 2012-04-15]. ISBN 978-928-4406-876. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/n68872/fulltext.pdf>
- [9] UNWTO. *Tourism Highlights Edition 2003* [online]. Madrid: WTO, 2003 [cit. 2012-04-15]. ISBN 978-928-4406-647. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/wg8217/fulltext.pdf>
- [10] UNWTO. *Tourism Highlights Edition 2004* [online]. Madrid: WTO, 2005 [cit. 2012-04-15]. ISBN 978-928-4407-910. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/g43722/fulltext.pdf>

- [11] UNWTO. *Tourism Highlights Edition 2005* [online]. Madrid: WTO, 2005 [cit. 2012-04-15]. ISBN 978-928-4411-900. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/qh1263/fulltext.pdf>
- [12] UNWTO. *Tourism Highlights Edition 2006* [online]. Madrid: WTO, 2006 [cit. 2012-04-15]. ISBN 978-928-4413-492. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/r31328/fulltext.pdf>
- [13] UNWTO. *Tourism Highlights Edition 2007* [online]. Madrid: WTO, 2007 [cit. 2012-04-15]. ISBN 978-928-4413-539. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/nwu858/fulltext.pdf>
- [14] UNWTO. *Tourism Highlights Edition 2008* [online]. Madrid: WTO, 2008 [cit. 2012-04-15]. ISBN 978-928-4413-560. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/j85014/fulltext.pdf>
- [15] UNWTO. *Tourism Highlights Edition 2009* [online]. Madrid: WTO, 2009 [cit. 2012-04-15]. ISBN 978-928-4413-591. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/l80322/fulltext.pdf>
- [16] UNWTO. *Tourism Highlights Edition 2010* [online]. Madrid: WTO, 2010 [cit. 2012-04-15]. ISBN 978-928-4413-720. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/t60255/fulltext.pdf>
- [17] UNWTO. *Tourism Highlights Edition 2011* [online]. Madrid: WTO, 2011 [cit. 2012-04-15]. ISBN 978-928-4413-935. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/u27062/fulltext.pdf>
- [18] VITÁKOVÁ, Marie. *Využití kulturních a přírodních památek pro ČR* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=f2f9e2aa-a640-4d8c-bb45-38c8831cb574>

- [19] ZASTUPITELSKÝ ÚŘAD ČR V KÁHIŘE. *Souhrnná teritoriální informace Egypt* [online]. 2011 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://services.czechtrade.cz/pdf/sti/egypt-2011-04-01.pdf>

Ostatní zdroje

DRAHOŠ, Martin. *Fotoarchiv Egypt*. 2005

KÖPPEN, Wladimir a Rudolf GEIGER. *Klima der Erde* [online]. 1:16000000. Darmstadt: Justus Perthes, 1954 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: http://koeppen-geiger.vu-wien.ac.at/pics/Geiger_1954_Map.jpg